

ZAŁĄCZNIK
DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY CEWICE
Z DNIA 2025 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CEWICE NA LATA 2025-2035



ZLECENIODAWCA:
GMINA CEWICE
UL. WINCENTEGO WITOSA 1
84-312 CEWICE



WYKONAWCA:
EKOD URBANISTYKA ŁUKASZ KOWALSKI
E-MAIL: ekod.urbanistyka@gmail.com



- SPIS TREŚCI -

WSTĘP	4
1 WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY	6
2 ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY DO 2035 ROKU	15
2.1. WIZJA ROZWOJU	15
2.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	16
2.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	18
3 OCZEKIWANE REZULTATY I WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	30
4 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	35
5 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	39
5.1. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU	39
5.2. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	43
5.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIE SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ	43
5.4. ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO	46
5.5. ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	46
5.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ	47
5.7. ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW	50
5.8. ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO	51
5.9. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	51
5.10. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	52
6 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	54
6.1. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	54
6.2. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY	55
7 SYSTEM REALIZACJI STRATEGII	56
7.1. WDRAŻANIE STRATEGII	56
7.2. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	64
7.3. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	65
8 RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	67
ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY: MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	

WSTĘP

PRZEDMIOT, CEL I ZAKRES

Przedmiotem opracowania jest „Strategia Rozwoju Gminy Cewice na lata 2025-2035” (zwana dalej: „Strategią”), ukierunkowana na kreowanie i wzmocnienie stabilnego rozwoju społecznego, ekonomicznego i przestrzennego.

Celem Strategii jest określenie założeń polityki rozwoju Gminy, poprzez wskazanie, na podstawie dokonanej uprzednio szczegółowej diagnozy:

- wizji rozwoju lokalnego,
- celów strategicznych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwanych rezultatów planowanych działań oraz wskaźników ich osiągnięcia.

Poza funkcją programowo-planistyczną, Strategia stanowić będzie narzędzie umożliwiające pozyskiwanie środków finansowych na poszczególne działania rozwojowe.

Zakres czasowy realizacji Strategii został przewidziany na lata 2025-2035.

Zakres terytorialny obejmuje gminę Cewice, w jej obszarze geograficznym i granicach administracyjnych.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE

Strategię opracowano **zgodnie z wymogami ustawowymi**, a zwłaszcza¹:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Dokument uwzględnia ponadto **wytyczne Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej** („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny”, 2021).

Proces formalnego opracowania dokumentu rozpoczęto Uchwałą Nr VII/47/2024 Rady Gminy Cewice z dnia 30 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Cewice na lata 2025-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego 2024 poz. 4325).

METODYKA PRZYGOTOWANIA I WDRAŻANIA

W opracowaniu Strategii przyjęto metodę ekspercko-partycypacyjną (społeczną). Proces przygotowania i wdrażania dokumentu można podzielić na następujące etapy:

Etap 1 – Rozpoczęcie procesu. Prace wstępne polegające na przyjęciu harmonogramu działań i wstępnych założeń, identyfikacja interesariuszy oraz pierwszy etap konsultacji społecznych (ankietyzacja).

Etap 2 – Diagnoza. Prace analityczno-diagnostyczne, obejmujące m.in.:

1. Analizę materiałów wyjściowych (szczególnie *desk* i *web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich, a także materiałów udostępnionych przez urzędy i instytucje.
2. Analizę danych statystycznych.
3. Spotkania warsztatowe zespołu ds. opracowania Strategii.

¹ Publikatory poszczególnych aktów prawnych, aktualne na dzień sporządzenia Opracowania, przytoczono w spisie materiałów źródłowych.

4. Charakterystykę gminy i ocenę stanu obecnego, w odniesieniu do sytuacji historycznej oraz otoczenia geograficznego, w wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym.
5. Analizę opinii społeczności lokalnej w zakresie wyzwań i zagrożeń rozwojowych, za pośrednictwem prowadzonego procesu partycypacji społecznej. W formie tradycyjnej (papierowej) oraz elektronicznej przeprowadzono badania ankietowe. Umożliwiły one pozyskanie wiedzy nt. odczuć społeczności lokalnej dotyczących aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy i sposobu jej funkcjonowania oraz stanowi narzędzie poznawcze potrzeb społeczności gminy.
6. Wnioski z przeprowadzonych analiz i ocen, w tym identyfikacja mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń oraz nadanie im priorytetu.

Etap 3 – Projekt. Prace mające na celu ukierunkowanie polityki rozwoju, obejmujące m.in.:

1. Zdefiniowanie wizji rozwoju gminy.
2. Ustalenie celów strategicznych na podstawie, zidentyfikowanych wcześniej, mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń.
3. Sformułowanie kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych, w formie celów operacyjnych i przypisanych im działań operacyjnych.
4. Konsultacje zaproponowanych rozwiązań, w tym społeczne. Dokument wyłożony został do publicznego wglądu z dopuszczeniem składania sugestii i propozycji w formie wniosków.
5. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji (ewaluacja *ex-ante*). Selekcja i ostateczny wybór kierunków polityki rozwoju.
6. Poddanie dokumentu stosownym opiniom oraz procedurze (lub odstępstwu) dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Etap 4 – Wdrażanie. Zatwierdzenie Strategii przez podjęcie uchwały Rady Gminy stanowi zwieńczenie prac projektowych i jednocześnie początek etapu wdrażania zaplanowanych działań i obranych kierunków. Zawiera wszelkie działania pozwalające zrealizować Strategię, w tym jej promocję.

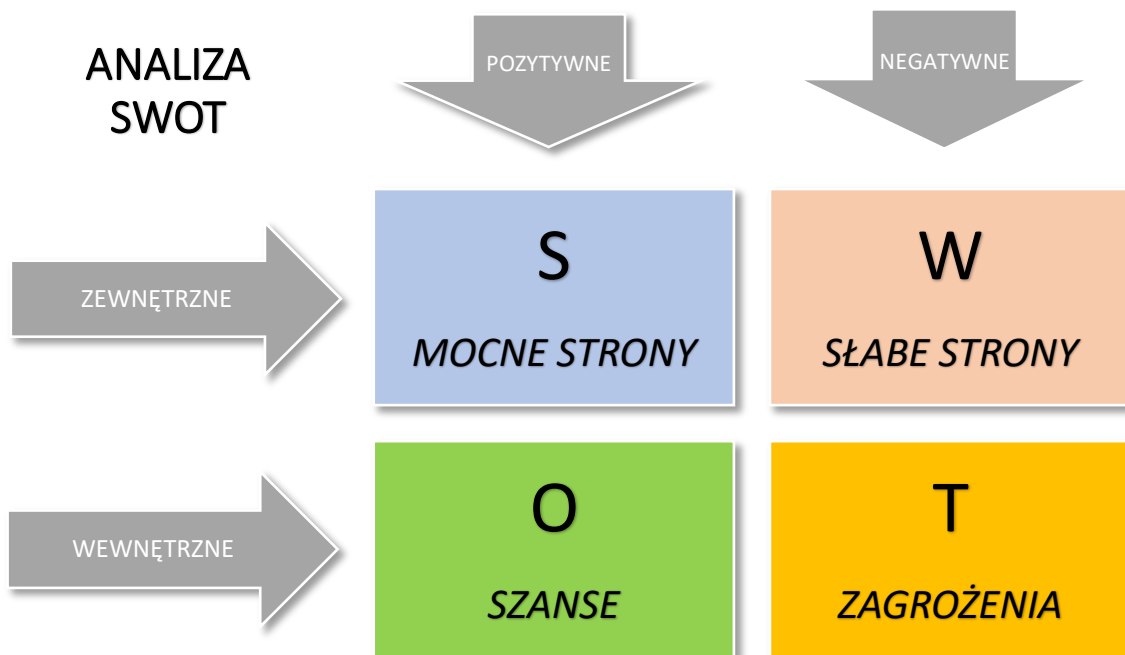
Etap 5 – Monitoring. Obejmuje w głównej mierze stały monitoring postępów i zmieniających się uwarunkowań. Należy podkreślić, iż Strategia Rozwoju Gminy nie jest dokumentem w pełni zamkniętym (skończonym) – stanowi ramy rozwoju na najbliższe 10 lat, które w miarę potrzeby należy uzupełniać o nowe pomysły i sposoby wdrażania jej ustaleń.

1 WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY

Formułowanie założeń strategii rozwoju to proces złożony i wieloetapowy. Najogólniej ujmując proces ten można podzielić na część diagnostyczną, dotyczącą stanu obecnego oraz część prognostyczną, dotyczącą przyszłości. Aby lepiej zrozumieć uwarunkowania rozwojowe, w ramach podsumowania zaleca się sporządzenie strategicznej analizy SWOT.

Ponadto stosownie do zapisów art. 10e ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, strategia rozwoju zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, przygotowanej na potrzeby tej strategii. W celu spełnienia w/w wymogu zdecydowano się na sformułowanie wniosków w formule analizy SWOT, stanowiących podsumowanie opracowanej w I kwartale 2025 roku „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Cewice”.

Przedstawione wnioski uwzględniają uwarunkowania środowiskowe i wynikające z nich możliwości i bariery rozwojowe. Poruszona jest kwestia szeroko pojętego zagospodarowania przestrzeni oraz związanego z nim stanu i potencjału do rozwoju zabudowy, infrastruktury drogowej i technicznej. Ponadto skupiono się na czynnikach wpływających na jakość życia mieszkańców i potencjale inwestycyjnym (gospodarczym). Analizę przeprowadzono w układzie czterech grup czynników wyodrębnionych na podstawie diagnozy zjawisk podzielonych na wewnętrzne (w jej obrębie) i zewnętrzne (poza jednostką terytorialną) oraz na sprzyjające (pozytywne) i niesprzyjające (negatywne). Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter rozpatrywanych grup czynników (ang.): *strengths* – silne strony, *weaknesses* – słabości, *opportunities* – szanse, *threats* – zagrożenia.



Ryc. 1 Istota analizy SWOT

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Przedstawione wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej stanowiły punkt wyjścia do identyfikacji wyzwań rozwojowych i wyboru scenariusza rozwoju, a w konsekwencji określenia polityki rozwoju gminy. Dodatkowo, w Strategii uwzględniono ustalenia dokumentów planistycznych i strategicznych poszczególnych szczebli terytorialnych (omówione szczegółowo w rozdz. 1 „Diagnozy”).

Tab. 1 Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (analiza SWOT)

POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Położenie gminy w obszarze Pojezierza Kaszubskiego, o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. • Obecność układów komunikacyjnych poziomu regionalnego (drogi wojewódzkie nr 212 i 214). • Stosunkowo wysoki poziom dostępności transportowej – komunikacja drogowa. • Obecność lotniska wojskowego w Siemirowicach. • Stosunkowo bliska odległość od największego portu lotniczego w regionie (lotnisko im. Lecha Wałęsy w Gdańsku).	• W dalszym ciągu niezadawalający stan techniczny niektórych odcinków dróg lokalnych i ponadlokalnych. • Niedostateczny zasięg działania mobilnych sieci komórkowych na obszarach niezagospodarowanych oraz terenach wiejskich o rozproszonej zabudowie. • Ograniczony dostęp do sieci światłowodowej w wielu miejscowościach. • Niska dostępność komunikacji zbiorowej, uskutkowany brakiem bezpośrednich połączeń z głównymi ośrodkami miejskimi w rejonie (poza miastem Lębork). • W dalszym ciągu niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rowerowa.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rozbudowa i przebudowa istniejących ciągów komunikacyjnych. • Rozbudowa infrastruktury rowerowej. • Duży potencjał rozwoju tras rowerowych i pieszo-rowerowych. • Poprawa ogólnej dostępności transportowej z poziomu kraju (rozwój docelowego układu sieci dróg ekspresowych i autostrad w kraju). • Rozwój wewnątrzgminnego transportu autobusowego. • Poprawa zasięgu działania mobilnych sieci komórkowych. • Inwestycje w nowoczesne technologie, zapewniające dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych. • Wzrost poziomu bezpieczeństwa gminy, w związku z obecnością lotniska wojskowego.	• Wykluczenie cyfrowe, w tym ograniczony dostęp do szybkiego Internetu. • Zaprzestanie inwestycji w zakresie przebudowy i modernizacji dróg powiatowych.

LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Sukcesywny wzrost liczby ludności. - Niska gęstość zaludnienia, sprzyjająca pobytowi ludzi. - W większości dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego. - Relatywnie korzystna struktura demograficzna. Wysoki odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym na tle powiatu, województwa i kraju, a jednocześnie niższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym.	- Starzejące się społeczeństwo. - Przeważnie niskie lub ujemne saldo migracji.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Poprawa warunków życia i zamieszkania w gminie. - Utrzymanie obecnych tendencji demograficznych, w kierunku dalszego wzrostu liczby ludności (w szczególności wzrost dzietności oraz imigracja, zwłaszcza powrotna).	- Odwroćenie obecnych tendencji demograficznych, w kierunku odpływu ludności w wieku produkcyjnym, a tym samym wzrostu liczby osób wymagających wsparcia ze strony innych osób połączony ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego. - Nagły i nadmierny napływ ludności obcych kulturowo.

ROLNICTWO, GOSPODARKA, RYNEK PRACY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Stosunkowo korzystne warunki rozwoju gospodarki rolnej, szczególnie w zakresie produkcji zwierzęcej. - Niewielkie rozdrobnienie gospodarstw rolnych, w tym duży udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha. - Relatywnie wysoki w stosunku do gmin ościennych poziom przedsiębiorczości. - Sukcesywny spadek poziomu bezrobocia. - Wyższy odsetek zatrudnionych w porównaniu do średniej dla powiatu.	- Brak dużych przedsiębiorstw. - W dalszym ciągu wyraźnie niższy od średniej w powiecie, województwie i kraju poziom przedsiębiorczości. - Brak wyznaczonej strefy ekonomicznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rozwój nowoczesnego rolnictwa, w tym gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego. - Rosnące zainteresowanie zewnętrznymi produktami lokalnymi i ekologicznymi. - Rozwój nowoczesnych technologii produkcji energii. - Pojawienie się znaczącego zakładu pracy. - Udogodnienia dla przedsiębiorców, w tym: ulgi podatkowe, przygotowanie terenów inwestycyjnych.	- Niedoinwestowanie gospodarstw rolnych. - Pasywna postawa osób długotrwale bezrobotnych. - Niekorzystne zmiany w środowisku zatrudnienia – wzrastające koszty pracy. - Konkurencyjny rynek pracy lub korzystniejsza oferta inwestycyjna dla przedsiębiorców w najbliższych ośrodkach miejskich (Lębork, Bytów). - Ewentualna stagnacja gospodarcza kraju lub kryzys gospodarczy.

KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Obecność obiektów zabytkowych (m.in. obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków). • Obecność instytucji kultury na terenie gminy, w tym szeroki zakres ich działalności. • Działające na terenie gminy zespoły folklorystyczne. • Licznie organizowane wydarzenia i imprezy kulturalne, realizowane w ramach promowania i upowszechniania kultury kaszubskiej oraz integracji lokalnej społeczności.	• Zły stan techniczny niektórych obiektów ujętych w ewidencji zabytków, powodujący stopniowe niszczenie obiektów tradycyjnej zabudowy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Objęcie dodatkowych obiektów i obszarów formą ochrony zabytków. • Promowanie i propagowanie działalności kulturowej, w tym poszerzanie działalności instytucji kultury. • Rozbudowa, modernizacja i doposażenie instytucji kultury. • Poszerzenie oferty kulturalnej przez instytucje kultury.	• Presja urbanistyczna na tereny tradycyjnej zabudowy, w tym wprowadzanie zabudowy „obcej” kulturowo i krajobrazowo. • Stopniowe niszczenie obiektów tradycyjnej zabudowy (brak lub źle przeprowadzone remonty i modernizacje). • Propagowanie obcych kulturowo wzorców. • Rozmycie odpowiedzialności za stan zabytków i brak skutecznej egzekucji za niszczenie zabytków. • Zdarzenie losowe (pożary, klęski żywiołowe). • Spadek znaczenia kultury i utrata tożsamości regionalnej wśród dzieci i młodzieży. • Niewykorzystanie szans kulturotwórczych z powodu niewystarczającego zaplecza infrastrukturalnego instytucji kultury.

ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Na przeważającym obszarze brak znaczących utrudnień geologiczno-inżynierskich (za wyjątkiem dolin rzecznych i lokalnych zagłębień terenowych). • Obecność potencjału surowcowego (udokumentowane złoża kopalin). • Wartościowe walory przyrodnicze gminy (urozmaicony krajobraz, obecność zwartych kompleksów leśnych i doliny rzeki Bukowiny, bogactwo fauny i flory). • Najwyższy wskaźnik lesistości w stosunku do gmin ościennych. • Stosunkowo niewielkie przekształcenia środowiska, w tym niski stopień zasklepienia gruntów. • Dostosowany do wymogów i standardów wspólnotowych oraz krajowych system gospodarki odpadami. • Wzrastający stopień rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii. • Rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna gminy. • Ustanowiona ochrona pomnikowa dla wartościowych okazów drzew i głązu narzutowego. • Obecność powierzchniowych form ochrony przyrody (rezerваты przyrody, Obszary Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne). • Relatywnie wysoki udział odpadów zebranych selektywnie w stosunku do odpadów ogółem	• Przewaga gleb o przeciętnych warunkach dla produkcji rolniczej. • Występowanie terenów o znacznych nachyleniach i obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi (w tym obecność osuwisk). • Ogólny zły stan jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) lub brak prowadzonego regularnego monitoringu jakości wód (wymaga działań naprawczych). • Stosunkowo niski potencjał zasobów wodnych (jeziorność na poziomie poniżej 1%). • Brak sieci gazowniczej (gazu przewodowego). • Brak rozwiniętej sieci ciepłowniczej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Współpraca z jednostkami zewnętrznymi w zakresie zachowania i ochrony cennych elementów i zasobów środowiska. • Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacyjnego. • Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowego. • Rozwój energetyki odnawialnej (zwłaszcza rozproszonej). • Modernizacje istniejących, napowietrznych linii elektroenergetycznych, w tym ich przebudowy na linie kablowe (w terenach zurbanizowanych). • Realizacja sieciowej infrastruktury zapatrzenie w ciepło lub gaz.	• Degradacja walorów i zasobów środowiska przyrodniczego, poprzez ich nieracjonalne wykorzystanie lub brak właściwej ochrony prawnej. • Zaprzestanie inwestycji w infrastrukturę kanalizacyjną. • Obciążenie systemu elektroenergetycznego lub zakłócenia w dostawach energii elektrycznej. • Nadmierny lub niekontrolowany rozwój systemów OZE (dużych instalacji) i związane z nim problemy z magazynowaniem energii.

SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Stosunkowo liczne obiekty sportowo-rekreacyjne (boiska sportowe, siłownie zewnętrzne, place zabaw w wielu miejscowościach). • Obecność klubów sportowych na terenie gminy. • Funkcjonująca Gminna Rada Sportu. • Sprzyjające walory przyrodnicze, wykazujące potencjał do rozwoju funkcji sportowo-turystycznej. • Stosunkowo wysokie walory antropogeniczne, zwłaszcza kulturowe (zabytkowe kościoły, cmentarzyska, zespoły dworsko-pałacowe). • Występująca baza noclegowa i gastronomiczna (pałac, pole biwakowe, gospodarstwa agroturystyczne), w dalszym ciągu z dużym potencjałem do rozwoju. • Atrakcyjna oferta szlaków turystycznych. • Członkostwo w Lokalnej Organizacji Turystycznej promującą kulturę regionu.	• W dalszym ciągu niedostatecznie rozbudowana oferta turystyczna poza okresem wakacyjnym. • Niski udział wydatków z budżetu gminy przeznaczonych na rozwój turystyki.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rozwój i wsparcie klubów sportowych i inicjatyw związanych ze sportem, rekreacją lub turystyką. • Wzrost znaczenia turystyki jako istotnego sektora gospodarki w gminie (rozwój turystyki biznesowej, kulturowej, przyrodniczej i kwalifikowanej, wypoczynkowej).	• Zmniejszenie zainteresowania sportem wśród dzieci i młodzieży. • Brak aktywności fizycznej przez ludność w wieku „średnim” i seniorów. • Zaprzestanie inwestycji w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. • Potencjalna degradacja środowiska w przypadku nadmiernej koncentracji ruchu turystycznego (miejscowo).

PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Zwarta struktura przestrzenna zabudowy znacznej części miejscowości, w tym miejscowości Cewice.	- W dalszym ciągu stosunkowo niski stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (10,9%) – oparcie części inwestycji budowlanych, publicznych i prywatnych, na doraźnych decyzjach administracyjnych wz/icp. - Obecność obiektów i obszarów wymagających poprawy estetyki zainwestowania.

SZANSE	ZAGROŻENIA
- Reforma systemu planowania przestrzennego i prawa budowlanego w kierunku ułatwienia procesu inwestycyjnego. - Objęcie miejscowymi planami zagospodarowania obszarów rozwojowych. - Optymalna koncentracja zabudowy, w tym przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy. - Realizacja założeń i ustaleń związanych z włączeniem gminy w system zintegrowanych inwestycji terytorialnych.	- Wprowadzanie obiektów dysharmonijnych z otoczeniem. - Rozpraszanie zabudowy (niekontrolowana presja inwestycyjna).

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Funkcjonujące na terenie gminy podmioty i instytucje zaangażowane w zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego (zwłaszcza straż pożarna i policja). - Wzrost wykrywalności sprawców przestępstw na przestrzeni ostatnich kilku lat. - Relatywnie czyste powietrze w skali roku, w tym brak dużych, punktowych emitorów zanieczyszczeń. - Brak obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. - Obecność Bazy Lotnictwa Morskiego Marynarki Wojennej. - Stosunkowo niski poziom zagrożenia poważną awarią przemysłową, ze względu na brak dużych zakładów.	- Stosunkowo wysoki wskaźnik popełnianych przestępstw. - Występujące okresowo zjawisko niskiej emisji w obszarach zwartej zabudowy i związane z tym okresowe pogarszanie stanu sanitarnego powietrza (w sezonie grzewczym). - Obecność osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. - Znaczne zagrożenie suszą w części obszaru gminy i związane z nią zagrożenia pożarowe. - Wystąpienie na odcinkach dróg wojewódzkich zagrożeń związanych z zwiększonym hałasem, zanieczyszczeniem powietrza oraz możliwością wystąpienia awarii (transport substancji niebezpiecznych).

SZANSE	ZAGROŻENIA
- Wdrożenie systemu obrony cywilnej - Wdrożenie rozwiązań zabezpieczających samorząd przed atakiem cybernetycznym. - Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy i regionu, w związku z obecnością Bazy Lotnictwa Morskiego. - Nowe inicjatywy w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa społeczności lokalnej (kursy i szkolenia w zakresie ochrony zdrowia, obronności, itp.).	- Brak regularnych inicjatyw na rzecz poprawy bezpieczeństwa społeczeństwa – kursy i szkolenia w zakresie ochrony zdrowia lub obronności. - Konflikty społeczne wywołane sytuacją zewnętrzną. - Wzrost poziomu przestępczości. - Bierność społeczna w zakresie zgłębiania wiedzy i praktyki dotyczącej umiejętności radzenia sobie w kryzysowych sytuacjach.

- Wzrost świadomości społecznej nt. zagrożeń przyrodniczych, szkodliwości niektórych form działalności człowieka oraz możliwości przeciwdziałania zagrożeniom.
- Wyeliminowanie lub istotne ograniczenie źródeł niskiej emisji (główniej przyczyny okresowego zanieczyszczenia powietrza w gminie). Wyeliminowanie spalania śmieci.
- Adaptacja do postępujących zmian klimatu (m.in. inwestycje w „błękitno-zieloną” infrastrukturę).
- Rozwój monitoringu wizyjnego w miejscach publicznych.
-
- Emisja zanieczyszczeń atmosferycznych z terenów sąsiednich.
- Postępujące zmiany klimatyczne.
- Wystąpienie klęski żywiołowej (huraganowych wiatrów, powodzi, nawałnic i gradobii, suszy i pożarów itd.).
- Wystąpienie istotnej awarii np. w transporcie substancji niebezpiecznych.

POLITYKA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Obecność placówek podstawowej opieki zdrowotnej. • Stosunkowo wysoka liczba mieszkań komunalnych o dobrym lub zadowalającym stanie technicznym. • Korzystny wskaźnik liczby mieszkańców na jedną aptekę na tle gmin ościennych. • Funkcjonujące na terenie gminy ośrodki pomocy społecznej, w tym Centrum Usług Społecznych. • Realizacja szeregu działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a także istniejący Zespół Interdyscyplinarny. • Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ostatnich latach. • Bliskie położenie Lęborka, co umożliwia korzystanie z miejskich usług, takich jak m.in. opieka zdrowotna czy oferty specjalistyczne.	• Ograniczony dostęp do placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej. • W dalszym ciągu występowanie problemów społecznych wśród mieszkańców (ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm, niepełna rodzina). • Brak mieszkań treningowych i wspomaganych. • Stosunkowo niski wskaźnik przeciętnej wielkości mieszkań w stosunku do większości gmin sąsiednich. • Brak Placówek Wsparcia Dziennego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Stworzenie warunków do poprawy oferty medycznej, zwłaszcza w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej. • Właściwie funkcjonująca (skuteczna) i odpowiednio finansowana pomoc społeczna. • Wzrost standardów zamieszkania, w tym w zakresie mieszkalnictwa socjalnego.	• Niedostateczne środki finansowe na ochronę zdrowia lub ograniczony dostęp do kadr ochrony zdrowia, zarówno podstawowej opieki medycznej, jak i specjalistycznej. • Skokowy wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną, związane z pojawieniem się zagrożeń dla zdrowia i życia ludności (m.in. choroby zakaźne, katastrofy naturalne, konflikty). • Pogłębianie się problemów społecznych, w tym zubożenie społeczeństwa. • Starzenie się społeczeństwa – wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. • Stagnacja na rynku mieszkaniowym lub degradacja warunków zamieszkania.

EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Wysoki poziom dostępności do usług oświatowych na poziomie wczesnoszkolnym, w tym wyróżniający wskaźnik liczby dzieci na 1 placówkę na tle gmin ościennych. - Aktywnie działające organizacje i stowarzyszenia lokalne. - Wzrost liczby dzieci w szkołach podstawowych. - Wysoki na tle powiatu współczynnik skolaryzacji. - Przynależność gminy do stowarzyszeń i związków gminnych. - Wysoki udział wydatków z budżetu gminy przeznaczonych na oświatę i wychowanie. - Stale aktualizowany Roczny Program Współpracy Gminy Cewice z organizacjami pozarządowymi.	- Przeważnie niska frekwencja wyborcza w stosunku do średniej krajowej. - Brak żłobka.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rozwój placówek opieki dla najmłodszych (opieki żłobkowej i przedszkolnej). - Sukcesywny wzrost aktywności obywatelskiej, zarówno w odniesieniu do spraw lokalnych, jak i wyborów powszechnych.	- Spadek poziomu kształcenia lub brak wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej. - Spadek zainteresowania społeczeństwa sprawami lokalnymi oraz bierność wyborcza.

FINANSE SAMORZADOWE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Sukcesywny wzrost dochodów ogółem, w tym dochodów własnych. - Najwyższy wskaźnik dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w odniesieniu do gmin ościennych. - Wysoki poziom uzyskiwanych dofinansowań zewnętrznych, głównie dotacji unijnych.	- Znaczne uzależnienie działań proinwestycyjnych od możliwości finansowania zewnętrznego. - Zazwyczaj stosunkowo niski udział wydatków inwestycyjnych w relacji do wydatków ogółem. - Sukcesywny wzrost wydatków ogółem, w tym wystąpienie deficytu budżetowego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Dalszy wzrost dochodów (w tym dochodów własnych) gminy. - Wysoka skuteczność w pozyskiwaniu środków finansowych zewnętrznych. - Właściwie kierunkowane wydatki inwestycyjne.	- Spadek dochodów. - Blokada lub ograniczenie środków zewnętrznych na działania rozwojowe. - Niekorzystne trendy w sektorze finansowym na poziomie ogólnokrajowym (m.in. inflacja), w tym kryzys finansowy. - Dalszy wzrost deficytu budżetowego.

2 ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY DO 2035 ROKU

2.1. WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju przedstawia pożądaną obraz stanu Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Ukazuje Gminę w perspektywie strategicznej do 2035 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych celów i działań oraz osiągnięcie zamierzonych rezultatów. Wizja pełnić będzie funkcję scalającą i integrującą poszczególnych interesariuszy (odbiorców i uczestników) inicjatyw strategicznych. Może być też elementem wykorzystywanym w celach promocyjnych.



WIZJA ROZWOJU GMINY CEWICE

Gmina Cewice w 2035 roku jest miejscem przyjaznym do zamieszkania i atrakcyjnym do wypoczynku, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą komunikacyjną, techniczną, społeczną i zapleczem sportowo-rekreacyjnym. Gmina w pełni wykorzystuje atuty swojego położenia geograficznego i historycznego. Wszystkie działania uwzględniają poszanowanie środowiska naturalnego i racjonalne wykorzystanie jego zasobów.

Rozwój realizowany będzie w oparciu o równowagę pomiędzy wzrostem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym mieszkańców (zasada zrównoważonego rozwoju, ang. *sustainable development*). Najważniejszą wartością dla gminy będzie ukształtowanie atrakcyjnej i przyjaznej przestrzeni do zamieszkania, pobytu i działalności gospodarczej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez sukcesywny rozwój infrastruktury technicznej (w szczególności w obszarach niedoinwestowanych), modernizację i rozbudowę dróg, poprawę dostępności cyfrowej, troskę o właściwy stan i jakość środowiska naturalnego, w tym powietrze, oraz aktywną partycypację społeczną wspieraną przez skuteczny Samorząd, a w konsekwencji wzrost gospodarczy.

Rozwój opierać się będzie na wykorzystaniu potencjałów wewnętrznych, w tym atutów środowiskowych (urozmaicony krajobraz młodogłacalny, obecność zwartych kompleksów leśnych i jezior polodowcowych, bogactwo fauny i flory) oraz historycznie ukształtowanych dziedzin gospodarki (leśnictwo, rolnictwo, lokalna wytwórczość).

Rozwojowi społeczno-gospodarczemu sprzyjać będzie również stosunkowo wysoki potencjał w zakresie dostępności transportowej gminy. Związane jest to z przebiegiem dróg wojewódzkich nr 212 i 214, które zapewniają dogodne połączenia m.in. z Lęborkiem, Kościerzyną i Bytowem. Istotne znaczenie będzie miała w przyszłości rozbudowa i modernizacja ww. dróg, co poprawi dostępność komunikacyjną. Ponadto czas i komfort dojazdu do Trójmiasta oraz w kierunku zachodniej granicy Polski (w tym do Szczecina) ulegnie poprawie w najbliższych latach, z uwagi na realizowaną obwodnicę miasta Lęborka oraz rozbudowę drogi ekspresowej S6. Dodatkowo obszar gminy położony jest w stosunkowo bliskim sąsiedztwie Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy, obsługującego cywilny ruch pasażerki. Dojazd transportem indywidualnym zajmuje tam około 1 godziny. Z lotniska realizowane są bezpośrednie loty pasażerskie do większych miast europejskich.

Szczególnie istotnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi, a także wpływającym na poziom bezpieczeństwa publicznego, nie tylko gminy, ale i całego regionu jest obecność 44 Bazy Lotnictwa Morskiego Marynarki Wojennej oraz Morska Jednostka Rakietowa – MJR. W miejscowości Siemirowice znajduje się lotnisko wojskowe wraz ze stacjonującymi samolotami i niezbędnym zagospodarowaniem

technicznym i komunikacyjnym. Na terenie bazy funkcjonuje administracja wojskowa oraz mieszają się mieszkania dla żołnierzy. Do głównych zadań jednostki zalicza się m.in. zabezpieczenie polskiej Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa na Bałtyku i strefie przybrzeżnej, transport ludzi i sprzętu oraz współdziałanie z siłami okrętowymi. Na potrzeby funkcjonowania lotniska i bazy wojskowej funkcjonuje linia kolejowa, która jednocześnie jest wyłączona z ruchu pasażerskiego.

Wzrost gospodarczy zamierza się osiągnąć poprzez dalszy rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu oraz wdrażanie innowacji i nowych technologii produkcji. Gmina zamierza promować i poszerzać ofertę inwestycyjną w celu przyciągnięcia nowych inwestorów (zachęty, uzbrojone tereny inwestycyjne), a ponadto, w dalszym ciągu zapewniać wsparcie istniejącym zakładom i firmom, działającym od lat na jej terenie.

Kolejnym istotnym bodźcem prorozwojowym będzie rozwój sektora turystyki, opartego o wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe. Rozwój sektora turystyki, w tym wzrost nakładów finansowych na jej rozwój przyczyni się do pełnego wykorzystania walorów turystycznych, zwłaszcza przyrodniczych i krajobrazowych.

Istotnym elementem będzie integracja społeczna mieszkańców i wykształcenie kapitału społecznego, przede wszystkim więzi międzyludzkich, stopnia zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpłyną one na jakość rządzenia, zwiększą poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, a także przyczynią się do ograniczenia wykluczenia społecznego.

Ponadto w celu osiągnięcia zakładanej wizji rozwoju istotne będzie zniwelowanie słabych stron oraz ukierunkowanie podejmowanych działań na zapobieganie zagrożeniom rozwojowym, zwłaszcza w zakresie wykluczenia cyfrowego i transportowego (zwłaszcza w odniesieniu do mniejszych wsi). Znaczenie będzie miała również aktywna promocja gminy „na zewnątrz”, w tym współpraca z innymi jednostkami administracji publicznej.

Reasumując, zakłada się, że wszystkie wskazane powyżej komponenty wpłyną na osiągnięcie wysokiego poziom rozwoju gminy Cewice w horyzoncie 2035 roku. Efektem planowanych działań będzie nie tylko wzrost gospodarczy i rozwój społeczny, ale również ukształtowany zostanie wizerunek gminy Cewice, jako nowoczesnej i przyjaznej środowisku i mieszkańcom.

2.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Mając na względzie cel nadrzędny, jakim jest osiągnięcie zakładanej wizji rozwoju, formułuje się strategiczne założenia rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym – cele strategiczne i cele operacyjne.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalne kierunki postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju Gminy. Cele operacyjne to narzędzie i sposoby realizacji poszczególnych celów strategicznych.

Przewiduje się, że realizacja zakładanych celów wpłynie na osiągnięcie wysokiego poziom rozwoju gminy Cewice w horyzoncie 2035 roku. Ukształtowane zostaną cztery zasadnicze sfery rozwoju (strefa społeczno-gospodarcza, kapitał ludzki i społeczny, mobilność i komunikacja, strefa przestrzenno-środowiskowa), wzajemnie na siebie oddziaływujące i wpływające na funkcjonowanie. Działania rozwojowe powinny zmierzać do równoważnego rozwoju wszystkich sfer. Efektem planowanych działań będzie nie tylko wzrost gospodarczy i rozwój społeczny, ale również ukształtowany zostanie wizerunek gminy Cewice, jako nowoczesnej i przyjaznej środowisku i mieszkańcom.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
1. Zwiększenie konkurencyjności gospodarczej i poprawa warunków zamieszkania i wypoczynku 	1.1 Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej. 1.2 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia. 1.3 Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej. 1.4 Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu. 1.5 Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego.
2. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego 	2.1 Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych. 2.2 Poprawa jakości kształcenia i edukacji. 2.3 Ograniczenie problemów społecznych. 2.4 Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej. 2.5 Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia.
3. Rozwój dostępności komunikacyjnej i innowacji cyfrowej wraz z promocją Gminy 	3.1 Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych. 3.2 Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych. 3.3 Współpraca i promocja.
4. Ochrona środowiska, walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego 	4.1 Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna. 4.2 Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa. 4.3 Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska. 4.4 Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym.

2.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA

Zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne realizowane będą za pośrednictwem kierunków działań oraz, tam gdzie jest to możliwe, konkretnych działań. Kierunki działań i poszczególne działania stanowią podstawę wdrażania Strategii. Kierunki działań i działania sformułowano zgodnie z koncepcją dotyczącą efektywnego zarządzania: **SMART** (ang. *Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bound*). Polega ona na sformułowaniu celów **S**precyzowanych, **M**ierzalnych, **O**siągalnych, **R**ealistycznych i **O**graniczonych czasowo.



CEL STRATEGICZNY 1:

ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I POPRAWA WARUNKÓW ZAMIESZKANIA I WYPOCZYNKU

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
1.1.	Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej	1.1.1.	Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, w tym: A. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Cewice. B. Rozbudowa lub remonty istniejących sieci kanalizacji sanitarnej. C. Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.
		1.1.2.	Rozwój infrastruktury wodociągowej, w tym: A. Modernizacja hydroforni w gminie Cewice. B. Zapewnienie odpowiedniej przepustowości i sprawności gminnych ujęć wody poprzez ich rozbudowę, przebudowę lub modernizację. C. Rozbudowa, przebudowa lub modernizacja istniejącej sieci wodociągowej.
		1.1.3.	Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, w szczególności z uwzględnieniem rozwiązań niebiesko-zielonej infrastruktury.
		1.1.4.	Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz, w tym: A. Budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci gazowej. B. Wspieranie podłączeń odbiorców do sieci gazowej. C. Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz poprzez budowę stacji regazyfikacji oraz wsparcie możliwości podłączenia odbiorców.
		1.1.5.	Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej, w tym: A. Budowa, rozbudowa lub modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej. B. Przebudowa linii elektroenergetycznych napowietrznych na kablowe.
		1.1.6.	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym: A. Realizacja wolnostojących urządzeń i instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. B. Zwiększenie wykorzystania urządzeń indywidualnych (mikroinstalacji OZE).
		1.1.7.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
1.2.	Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia	1.2.1.	Poprawa jakości przestrzeni publicznej i ogólnodostępnej, w tym: A. Modernizacja i remonty obiektów i terenów użyteczności publicznej i terenów przestrzeni publicznej, terenów zieleni. B. Tworzenie nowych terenów zieleni, w tym zieleni urządzonej i „błękitno-zielonej” infrastruktury. C. Zagospodarowanie lub udostępnienie terenów zielonych na przestrzeń użyteczności publicznej. D. Estetyzacja przestrzeni publicznej. E. Utrzymanie czystości i porządku przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych. F. Okazjonalne i sezonowe aranżacje i wzbogacenie przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych. G. Budowa, modernizacja i rozbudowa chodników, dróg dla pieszych i oświetlenia ulicznego. H. Usuwanie barier architektonicznych i zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych, w tym obiektów użyteczności publicznej ze szczególnymi potrzebami. I. Stosowanie jednolitego systemu identyfikacji i informacji w gminie.
		1.2.2.	Zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania obiektów i kompleksów wojskowych oraz sprawna realizacja inwestycji obronnych, w tym: A. Zapewnienie potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa oraz warunków bezkolizyjnego funkcjonowania terenów zamkniętych i stref ochronnych. B. Poligonowej infrastruktury szkoleniowej dla specjalistycznych rodzajów wojsk w miejscowości Osowo Lęborskie (poligon wodny). C. Wojskowych obiektów obronnych i stref nalotów - Siemirowice Cewice o parametrach powierzchni ograniczających lotnisk dla samolotów klasy II.
		1.2.3.	Poprawa bezpieczeństwa publicznego, w tym: A. Wdrażanie obrony cywilnej. B. Współpraca z policją i strażą pożarną, w tym organizacyjna i rzeczowa. C. Podejmowanie działań i inicjatyw na rzecz utrzymania właściwego poziomu bezpieczeństwa. D. Wsparcie inicjatyw, kursów i szkoleń na rzecz pogłębiania wiedzy i umiejętności praktycznych postępowania w sytuacjach kryzysowych. E. Zabezpieczenie infrastruktury krytycznej działającej w gminie. F. Wdrożenie rozwiązań zabezpieczających samorząd przed atakiem cybernetycznym. G. Monitoring wizyjny wybranych przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych. H. Realizacja inicjatyw mających na celu opiekę nad bezdomnymi psami i kotami.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
		1.2.4.	Poprawa warunków zamieszkania w budownictwie komunalnym, w tym: A. Realizacja nowych budynków lub mieszkań komunalnych/socjalnych/treningowych lub wspomaganych. B. Modernizacja i remonty istniejących budynków i lokali komunalnych. C. Adaptacja budynków na cele mieszkalne.
		1.2.5.	Wspieranie estetyki zainwestowania w budownictwie prywatnym, tym: A. Ustalanie jednolitych zasad zagospodarowania w zakresie parametrów i wskaźników zabudowy. B. Wsparcie dla działań modernizacyjnych, w tym termomodernizacyjnych. C. Organizacja konkursów i zachęt mających na celu poprawę estetyki obiektów i przestrzeni. D. Przeciwdziałanie nielegalnym formom użytkowania przestrzeni. E. Uporządkowanie reklam i nośników reklamowych poprzez regulacje, w tym wykorzystanie mechanizmów ustawy krajobrazowej.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
1.3.	Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	1.3.1.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze, w świetle idei turystyki zrównoważonej, w tym: A. Rozwój szlaków wodnych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kajakowej oraz inicjatywy promujące tę formę aktywnej turystyki. B. Budowa małej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (altany, pomosty, miejsca do grillowania, wiaty, ławy, stoły itd.). C. Realizacja przedsięwzięć związanych z turystyką wodną. D. Realizacja ścieżek i tras rowerowych oraz przedsięwzięć związanych z turystyką rowerową. E. Stworzenie warunków do rozwoju turystyki wędkarskiej (w tym poprzez zarybianie jezior). F. Zagospodarowanie ogólnodostępnych miejsc do kąpieli i plaż wiejskich (punkty biwakowe, miejsca postojowe dla kamperów, pomosty).
		1.3.2.	Wzrost zasobności bazy turystycznej i okołoturystycznej, w tym: A. Rozbudowa bazy noclegowej. B. Rozwój agroturystyki. C. Rozbudowa i poprawa jakości bazy gastronomicznej, w tym wspieranie regionalnych tradycji kulinarnych. D. Utrzymanie we właściwym stanie istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej. E. Realizacja nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrznych i inne ogólnodostępne obiekty).
		1.3.3.	Organizacja i promocja imprez i wydarzeń sportowych, turystycznych i kulturalnych.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
1.4.	Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu	1.4.1.	Aktywizacja zawodowa mieszkańców, w tym: A. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie informowania o usługach pośrednictwa zawodowego oraz ofertach pracy. B. Organizacja praktyk i staży w Urzędzie Gminy i podległych jednostkach organizacyjnych. C. Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych.
		1.4.2.	Rozwój sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym: A. Wspieranie przedsiębiorstw i przedsiębiorców – ulgi lub zwolnienia w podatkach i opłatach lokalnych, pomoc w uzyskaniu dofinansowań, pomoc w dostępie do terenów inwestycyjnych. B. Rozwijanie współpracy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.
		1.4.3.	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej: A. Wytypowanie terenów inwestycyjnych. B. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. C. Stworzenie skonkretyzowanej i inicjującej oferty inwestycyjnej. D. Organizacja punktu informacyjnego dla przedsiębiorców i inwestorów (punktu obsługi inwestora).
		1.4.4.	Tworzenie spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
1.5.	Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	1.5.1.	Rozwój i unowocześnienie gospodarstw rolnych, w tym: A. Wzmocnienie produktywności gospodarstw rolnych, w tym modernizacja gospodarstw i zwiększenie zasobności i jakości sprzętu, maszyn i urządzeń rolniczych. B. Wspieranie wykształconych kierunków produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego. C. Wspieranie nowych kierunków upraw lub hodowli. D. Wspieranie tworzenia miejsc pracy w rolnictwie. E. Organizacja spotkań związanych z nowoczesnymi formami działalności rolniczej. F. Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego.
		1.5.2.	Wzrost znaczenia lokalnych produktów rolniczych, w tym: A. Wspieranie lokalnego rynku rolno-spożywczego – lokalnego przetwórstwa, handlu detalicznego prowadzonego przez rolników, sprzedaży i dostaw bezpośrednich do konsumentów. B. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji produktów tradycyjnych, regionalnych lub ekologicznych.
		1.5.3.	Wspieranie i promocja działalności sektora spożywczego, przetwórczego i rolnego: A. Współdziałanie z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego i innymi podmiotami w zakresie organizowania bezpłatnych szkoleń dla rolników. B. Wspieranie organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność rolniczą. C. Promowanie ekologicznej produkcji rolniczej. D. Promowanie innowacji w rolnictwie.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
		E. Promowanie wytwórczości produktów tradycyjnych, regionalnych lub ekologicznych. F. Wspieranie rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.

**CEL STRATEGICZNY 2:**

WZMOCNIENIE KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.1.	Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych.	2.1.1.	Wspieranie działalności instytucji kultury.
		2.1.2.	Rozwój usług społecznych.
		2.1.3.	Wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń związanych z kulturą i twórczością regionalną (kół gospodyń wiejskich, twórców lub innych).
		2.1.4.	Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci, młodzieży lub dorosłych.
		2.1.5.	Organizacja i promocja cyklicznych lub okazjonalnych wydarzeń i imprez kulturalnych.
		2.1.6.	Utrwalanie i upowszechnianie kultury i twórczości kaszubskiej.
		2.1.7.	Wzmocnienie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja i udostępnianie zbiorów i zasobów archiwalnych).
		2.1.8.	Udział i wspieranie udziału w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeniach kulturalnych i promocyjnych.
		2.1.9.	Współpraca z innymi regionami w Polsce i na świecie, w celu wspierania interakcji pomiędzy tradycjami i kulturami.
		2.1.10.	Przygotowywanie i wydawanie publikacji poświęconych dziedzictwu kulturowemu.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.2.	Poprawa jakości kształcenia i edukacji	2.2.1.	Utworzenie placówek opieki dla najmłodszych, w tym: A. Budowa żłobka na terenie gminy Cewice B. Budowa przedszkola na terenie gminy Cewice.
		2.2.2.	Rozbudowa, modernizacja i wyposażenie placówek oświatowych, kulturalnych i bibliotek.
		2.2.3.	Rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego placówek oświatowych.
		2.2.4.	Tworzenie nowych, modernizacja oraz wyposażenie świetlic wiejskich.
		2.2.5.	Rozwój potencjału dydaktycznego, w tym: A. Podniesienie jakości kształcenia praktycznego w szkołach. B. Doskonalenie zawodowe nauczycieli.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
			C. Wsparcie nauczycieli w zakresie przygotowania uczniów do zawodów, konkursów i olimpiad. D. Monitoring poziomu nauczania w placówkach oświatowych.
		2.2.6.	Wzmocnienie kompetencji podstawowych z zakresu informatyzacji, przedsiębiorczości, nauki języków obcych oraz postaw społeczno-obywatelskich.
		2.2.7.	Wsparcie rozwoju osób szczególnie uzdolnionych poprzez organizację konkursów lub zajęć dodatkowych.
		2.2.8.	Wsparcie edukacji specjalistycznej, w tym dla osób o specjalnych potrzebach terapeutycznych lub z niepełnosprawnością.
		2.2.9.	Podniesienie poziomu zaangażowania rodziców w proces edukacyjno-wychowawczy.
		2.2.10.	Inicjowanie i wspieranie działalności w zakresie organizacji i udoskonalania zajęć, wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć dydaktycznych i sportowych.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.3.	Ograniczenie problemów społecznych	2.3.1.	Wsparcie działań instytucji pomocy społecznej.
		2.3.2.	Spójne oraz kompleksowe wspieranie rodzin.
		2.3.3.	Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez m.in. rozwój infrastruktury sportowej, miejsc aktywnego wypoczynku, tworzenie miejsc i zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych.
		2.3.4.	Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, w tym promocja profilaktyki i edukacji wśród dzieci i młodzieży.
		2.3.5.	Aktywizacja osób starszych i rozwój systemu opieki senioralnej: A. Włączenie do Programu Gmina Przyjazna Seniorom. B. Promocja Ogólnopolskiej Karty Seniora. C. Wspieranie działalności ośrodków wsparcia dziennego i klubów dla seniorów. D. Organizacja zajęć i wycieczek dla osób starszych i seniorów. E. Wsparcie z zakresu rozwoju usług opieki zdrowotnej (w tym dostępu do psychologia, rehabilitacji).
		2.3.6.	Pomoc osobom z niepełnosprawnością, w tym likwidacja barier architektonicznych oraz komunikacyjno-informacyjnych, promowanie zatrudnienia i pomoc doraźna.
		2.3.7.	Wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy społecznej, w tym promocja i wspieranie idei wolontariatu.
		2.3.8.	Wspieranie organizacji społecznych i stowarzyszeń prowadzących działania na rzecz utrzymania i wzrostu poczucia bezpieczeństwa.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.4.	Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej.	2.4.1.	Wspieranie inicjatyw obywatelskich oraz działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich.
		2.4.2.	Zwiększenie poziomu partycypacji mieszkańców w zarządzaniu gminą, w tym: A. Tworzenie mechanizmów i narzędzi konsultacji społecznych. B. Wzrost znaczenia i dostępności e-usług i e-urzędu.
		2.4.3.	Rozwój kompetencji osób dorosłych, w tym: A. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób dorosłych. B. Wspieranie reorientacji zawodowej osób poszukujących lub zmieniających pracę. C. Wspieranie postaw przedsiębiorczych i samozatrudnienia.
		2.4.4.	Tworzenie warunków do rozwoju osobistego i edukacji przez całe życie.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.5.	Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia	2.5.1.	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.
		2.5.2.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej w szczególności leczenia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych, rehabilitacji oraz leczenia uzależnień.
		2.5.3.	Poprawa jakości i dostępności i wspieranie rozwoju różnych form usług zdrowotnych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych.
		2.5.4.	Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia.
		2.5.5.	Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców, w tym: A. Organizacja zabaw, konkursów i imprez sportowych dla dzieci, młodzieży lub dorosłych. B. Wspieranie działalności klubów sportowych.

**CEL STRATEGICZNY 3:**

**ROZWÓJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ I INNOWACJI CYFROWEJ WRAZ
Z PROMOCJĄ GMINY**

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
3.1.	Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych	3.1.1.	Poprawa jakości i dostępności układu komunikacyjnego, w tym: A. Remont, modernizacja, przebudowa lub rozbudowa dróg wojewódzkich. B. Remont, modernizacja, przebudowa lub rozbudowa dróg powiatowych. C. Remont, modernizacja, przebudowa lub rozbudowa dróg gminnych. D. Remont, modernizacja, przebudowa lub rozbudowa dróg wewnętrznych. E. Budowa nowych dróg gminnych i wewnętrznych.
		3.1.2.	Modernizacja dróg transportu rolniczego.
		3.1.3.	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.
		3.1.4.	Budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, poboczy, parkingów, ścieżek rowerowych i innej infrastruktury towarzyszącej).
		3.1.5.	Rozwój infrastruktury rowerowej, w tym wdrożenie wojewódzkich standardów infrastruktury rowerowej.
		3.1.6.	Zwiększenie dostępu do usług komunikacji zbiorowej, poprzez zwiększenie liczby przystanków autobusowych oraz modernizację przystanków istniejących.
		3.1.7.	Budowa infrastruktury do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
3.2.	Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych	3.2.1.	Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, w tym: A. Rozbudowa sieci światłowodowej. B. Wspieranie działań na rzecz udostępnienia innowacyjnych rozwiązań zapewniających dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych, w tym technologii satelitarnych.
		3.2.2.	Zwiększenie dostępności mobilnych sieci komórkowych, w tym: A. Poprawa przepustowości i jakości połączeń telefonii komórkowej. B. Poprawa przepustowości i jakości mobilnego Internetu w technologii 4G (LTE). C. Wspieranie działań na rzecz udostępnienia zasięgu mobilnego Internetu w technologii 5G.
		3.2.3.	Rozwój e-usług publicznych oraz dostępności i jakości e-urzędu, w tym:

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
			A. Doskonalenie form przekazu treści portalu internetowego Urzędu Gminy. B. Zwiększenie dostępności portalu internetowego Urzędu Gminy, dla osób niepolskojęzycznych – wprowadzenie innych wersji językowych. C. Poprawa jakości portali internetowych jednostek organizacyjnych i instytucji, podległych Gminie. D. Stworzenie aplikacji mobilnej Gminy Cewice. E. Rozwój i poprawa funkcjonalności Systemu Informacji Przestrzennej Gminy. F. Rozwój e-usług jednostek podległych np. biblioteka, Gminny Ośrodek Kultury, Szkoły, Sołectwa itp.
		3.2.4.	Wspieranie wykorzystania i rozwoju technologii cyfrowych w działalności gospodarczej.
		3.2.5.	Popularyzacja metod i możliwości wykorzystania Internetu, zwłaszcza wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
3.3.	Współpraca i promocja	3.3.1.	Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej, w oparciu o zasoby materialne (infrastruktura, dziedzictwo kulturowe).
		3.3.2.	Stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej.
		3.3.3.	Doskonalenie wykorzystania mediów społecznościowych w działaniach informacyjnych, promocyjnych i w dialogu ze społeczeństwem.
		3.3.4.	Upowszechnienie informacji o gminie jako atrakcyjnym miejscu wypoczynku i inwestycji.
		3.3.5.	Współpraca z jednostkami publicznymi w ramach: A. Współpracy lokalnej. B. Współpracy ponadlokalnej (międzygminnej i powiatowej). C. Współpracy regionalnej (wojewódzkiej). D. Współpracy krajowej (międzywojewódzkiej).
		3.3.6.	Współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami funkcjonującymi na terenie gminy lub działającymi na rzecz gminy i regionu.
		3.3.7.	Współpraca gminy w ramach lokalnej grupy działania (LGD), w tym w zakresie realizacji celów i założeń strategicznych działań rozwojowych (m.in. przedsiębiorczości, integracji społecznej, wsparcia mieszkańców, modernizacji i popularyzacji zabytków, wsparcia kultury, budowy i modernizacji infrastruktury oraz innych związanych z działalnością LGD).
		3.3.8.	Zawiązanie współpracy partnerstwa (gminy partnerskie) w celu wymiany kulturalnej, gospodarczej i informacyjnej.

**CEL STRATEGICZNY 4:**

OCHRONA ŚRODOWISKA, WALORÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ POTENCJAŁU KULTUROWEGO

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.1.	Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna	4.1.1.	Dążenie do zwartości zabudowy, w tym: A. Koncentracja zabudowy poszczególnych miejscowości, w oparciu o dostępną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną. B. Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na tereny otwarte i wartościowe przyrodniczo.
		4.1.2.	Opracowywanie lub zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
		4.1.3.	Opracowanie planu ogólnego gminy.
		4.1.4.	Uświadamianie społeczności lokalnej w zakresie istoty i znaczenia racjonalnego planowania przestrzennego, w tym: A. Przeprowadzanie warsztatów, szkoleń lub spotkań. B. Zwiększanie roli partycypacji społecznej przy opracowaniu dokumentów planowania przestrzennego.
		4.1.5.	Pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych, poprzez wykup oraz zmianę przeznaczenia na potrzeby funkcjonowania strefy aktywizacji gospodarczej.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.2.	Zachowanie materialnych i zasobów kultury i dziedzictwa	4.2.1.	Wspieranie prac konserwatorskich, w tym restauratorskich, renowacyjnych i rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków).
		4.2.2.	Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji, w tym kulturalnych, turystycznych i społecznych.
		4.2.3.	Powiększanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym: A. Aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków i Gminnej Ewidencji Obiektów Archeologicznych. B. Inwentaryzacja i digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego. C. Przygotowywanie i wydawanie publikacji poświęconych dziedzictwu kulturowemu. D. Poszukiwanie, odkrywanie i pielęgnowanie lokalności, tradycji, wierzeń, obrzędów charakterystycznych dla gminy Cewice i regionu.
		4.2.4.	Ochrona obiektów sakralnych, w tym: A. Renowacje i właściwa ekspozycja obiektów kultu religijnego, w tym kapliczek i krzyży przydrożnych. B. Utrzymanie i bieżąca konserwacja cmentarzy i miejsc pamięci.
		4.2.5.	Ochrona udokumentowanych stanowisk archeologicznych.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.3.	Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska	4.3.1.	Ustanowienie nowego lub powiększenie parku krajobrazowego.
		4.3.2.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo, w tym: A. Ochrona ustanowionych form ochrony przyrody. B. Przeciwdziałanie fragmentacji składowych ponadlokalnego systemu przyrodniczego (korytarzy i płatów ekologicznych o randze ponadlokalnej). C. Promocja walorów przyrodniczych gminy. D. Przygotowywanie i wydawanie publikacji poświęconych walorom przyrodniczym.
		4.3.3.	Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi, w tym: A. Ochrona zwartych kompleksów leśnych. B. Zwiększenie lesistości.
		4.3.4.	Racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych powierzchniowych.
		4.3.5.	Ochrona i zachowanie gleb, w tym: A. Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami i degradacją. B. Minimalizacja przeznaczenia na cele nierolnicze gruntów rolnych chronionych klas bonitacyjnych.
		4.3.6.	Racjonalne wykorzystanie zasobów surowcowych.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.4.	Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym.	4.4.1.	Wdrażanie rozwoju niskoemisyjnego, w tym: A. Zwiększenie wykorzystania źródeł energii odnawialnej. B. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę nisko-sprawnych kotłów na paliwa stałe na urządzenia wysokosprawne i spełniające normy. C. Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez termomodernizację i stosowanie rozwiązań zmniejszających zużycie energii.
		4.4.2.	Rozwój systemu gospodarki odpadami, w tym: A. Rozbudowa istniejącego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. B. Wyposażenie miejsc publicznych w nowe pojemniki do gniazdowej zbiórki odpadów komunalnych. C. Eliminacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych. D. Selektywne zbieranie odpadów. E. Usuwanie wyrobów zawierających azbest. F. Zmniejszenie zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa.
		4.4.3.	Zapewnienie dobrego stanu wód, w tym: A. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej. B. Monitorowanie jakości wód. C. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. D. Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych.

			E. Wspieranie i promocja ograniczenia nadmiernego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. F. Przygotowanie analizy techniczno-ekonomicznej gospodarowania ściekami w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód.
		4.4.4.	Rekultywacja gruntów i zdegradowanych gleb, w tym: A. Eliminacja niekoncesjonowanej eksploatacji złóż. B. Rekultywacja terenów o niekorzystnych przekształceniach powierzchni ziemi, w tym wyrobisk. C. Poprawa warunków glebowych poprzez racjonalne nawożenie i stosowanie odpowiednich upraw.
		4.4.5.	Ograniczenie uciążliwości akustycznych, w tym: A. Minimalizacja istniejących uciążliwości akustycznych. B. Zapobieganie potencjalnym uciążliwościom akustycznym.
		4.4.6.	Monitoring zanieczyszczeń środowiska i wdrożenie mechanizmów i narzędzi ograniczających działalność wpływającą na zanieczyszczanie.
		4.4.7.	Ochrona przed podtopieniami, suszą i deficytem wody, w tym: A. Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych (prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach, zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych). B. Ograniczenie strat wody poprzez jej ponowne wykorzystanie do celów gospodarczych („deszczówka”, „szara woda”). C. Modernizacja, remont urządzeń melioracyjnych. D. Ograniczenie strat wody pitnej.
		4.4.8.	Realizacja automatycznej stacji meteorologicznej, umożliwiającą wgląd na aktualną sytuację pogodową.
		4.4.9.	Edukacja ekologiczna mieszkańców, w szczególności w zakresie: A. Ochrony klimatu i jakości powietrza. B. Adaptacji do postępujących zmian klimatu, zwłaszcza przystosowania do ekstremalnych zjawisk pogodowych. C. Segregacji odpadów i szkodliwości spalania odpadów.

3 OCZEKIWANE REZULTATY I WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Wskazane kierunki rozwoju strategicznego wskazują na sposoby rozwiązywania najważniejszych problemów, zmniejszania barier rozwojowych, wzmacniania lokalnego potencjału oraz wykorzystywania zasobów własnych i szans pojawiających się w otoczeniu, a także łączenia działań z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Struktura kierunków działań i działań tworzy logicznie powiązany system, który powinien zapewnić osiągnięcie zakładanych celów operacyjnych, co z kolei posłuży osiągnięciu celów strategicznych, a w konsekwencji sformułowanej wizji rozwoju. Ponadto, kierunki działań i działania, planowane w ramach poszczególnych celów, przenikają i uzupełniają się wzajemnie, umożliwiając efekt synergii (wartości dodanej) rozwoju strategicznego gminy Cewice.

W poniższej tabeli zaprezentowano sugerowane wskaźniki realizacji planowanych celów operacyjnych oraz trend zmian, obrazujący oczekiwany rezultat poszczególnych kierunków działań i działań, a tym samym przyszłościową ocenę stopnia realizacji Strategii.

W tabeli pominięto prezentację „wskaźników oczywistych”, dotyczących inwestycji jednostkowych, gdzie miarą jest realizacja lub brak realizacji (tak/nie). Dotyczy to m.in. ważnych dla wdrożenia zakładanej wizji rozwoju działań, jak np. Realizacja automatycznej stacji meteorologicznej, umożliwiającą wgląd na aktualną sytuację pogodową.

Ponadto zaprezentowane wskaźniki stanowią katalog otwarty, możliwy do modyfikacji i uzupełnień. Należy jednakże pamiętać, aby podczas raportowania efektów (por. rozdz. 7.2.) uwzględniać jednakowe wskaźniki, w celu rzetelnej analizy porównawczej i oceny skuteczności wdrażania Strategii Rozwoju. Nie oznacza to jednak, że w nie należy ich brać pod uwagę w ocenie końcowych rezultatów Strategii – przeciwnie, stanowią one podstawowe mierniki oceny.

Tab. 2 Sugerowane wskaźniki i oczekiwany trend zmian dla 1 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ BAZOWA	OCZEKIWANY TREND
Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	78,6	↑
	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	%	79,1	↑
	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	92	↑
	Liczba zbiorników bezodpływowych na nieczystości	szt.	330	↓
	Długość sieci wodociągowej	km	85,3	↑
	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	%	90,0	↑
	Liczba zbiorników retencyjnych (obiektów małej retencji wodnej/„oczek”)	szt.	--	↑
	Długość kablowych linii elektroenergetycznych	km	--	↑
	Łączna moc wolnostojących urządzeń i instalacji OZE	MW	--	↑
	Liczba indywidualnych systemów OZE (mikroinstalacji)	szt.	ok. 65	↑
Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia	Ilość środków z budżetu przeznaczona na utrzymanie zieleni	zł	23 000 zł	↑
	Ilość środków z budżetu przeznaczona na oświetlenie ulic, placów i dróg	zł	814 615 zł	↑
	Liczba stwierdzonych przestępstw*	szt.	180	↓

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ BAZOWA	OCZEKIWANY TREND
	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	szt.	24,1	↓
	Stopień wykrywalności przestępstw	%	69,0	↑
	Liczba urządzeń gminnego monitoringu wizyjnego	szt.	--	↑
	Liczba mieszkań komunalnych (ogółem)	szt.	33	↑
	Liczba mieszkań treningowych lub wspomaganych.	szt.	0	↑
Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych (w tym m.in. stadionów, placów zabaw, boisk, siłowni itd.)	szt.	25	↑
	Liczba obiektów noclegowych/miejsc noclegowych	szt.	--	↑
	Liczba zorganizowanych imprez sportowych	szt.	5	↑
	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych	szt.	42	↑
Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu	Liczba osób zatrudnionych w Urzędzie Gminy w ramach prac interwencyjnych	szt.	--	↑
	Liczba praktyk oraz staży w Urzędzie Gminy i podległych jednostkach administracyjnych	szt.	--	↑
	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	szt.	1680,7	↑
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	os.	574	↑
Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	Liczba gospodarstw rolnych*	szt.	293	↑
	Liczba pracujących w gospodarstwach rolnych*	os.	313	↑
	Liczba gospodarstw domowych z dochodem z działalności rolniczej*	szt.	289	↑
	Średnia wielkość gospodarstwa rolnego*	ha	15,37	↑
	Liczba gospodarstw rolnych prowadząca sprzedaż własnych produktów rolnych*	szt.	211	↑
	Udział działu Rolnictwo i łowiectwo w wydatkach budżetowych Gminy	%	7,4	↑

stan na 2023 r., a w przypadku braku aktualnych danych:

* stan na 2020 r.

Materiał źródłowy: Opracowane własne.

Tab. 3 Sugerowane wskaźniki i oczekiwany trend zmian dla 2 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ BAZOWA	OCZEKIWANY TREND
Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych.	Liczba funkcjonujących świetlic wiejskich	szt.	2	↑
	Liczba inicjatyw kulturalnych zrealizowanych w świetlicach wiejskich	szt.	0	↑
	Budżet roczny instytucji kultury	zł	980 000,00	↑
	Liczba organizacji i stowarzyszeń związanych z kulturą i twórczością regionalną (kół gospodyń wiejskich, twórców lub innych).	szt.	6	↑
	Liczba zdarzeń – uczestnictwa w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeniach kulturalnych i promocyjnych	szt.	10	↑

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ BAZOWA	OCZEKIWANY TREND
Poprawa jakości kształcenia i edukacji	Liczba placówek żłobkowych i przedszkolnych	szt.	5	↑
	Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli	os.	72	↑
	Liczba szkół podstawowych	szt.	7	--
	Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych	os.	806	--
	Liczba szkół ponadpodstawowych	szt.	0	--
	Ilość dotacji celowych przeznaczona na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub ćwiczeniowe	zł	--	↑
	Ilość środków przeznaczona na doskonalenie zawodowe nauczycieli	zł	--	↑
Ograniczenie problemów społecznych	Odsetek mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	%	10,2	↓
	Liczba złożonych Niebieskich Kart	szt.	17	↓
	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	szt.	57	↓
	Liczba udzielonych porad, w tym terapeutycznych i psychologicznych	szt.	--	↑
	Liczba zorganizowanych spotkań (np. zespołu interdyscyplinarnego) w celu przeciwdziałaniu zjawisku przemocy	szt.	118	↑
	Liczba uczniów otrzymujących wsparcie finansowe w formie stypendium za wyniki w szkole	os.	7	↑
Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej.	Liczba organizacji pozarządowych	szt.	34	↑
	Odsetek liczby osób pracujących w stosunku do osób w wieku produkcyjnym	%	59,9	↑
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	5,4	↓
	Frekwencja w wyborach powszechnych	%	74,4	↑
Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia	Liczba aptek lub punktów aptecznych	szt.	2	↑
	Liczba przychodni lekarskich na 10 tys. mieszkańców	szt.	3	↑
	Liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną	os.	3724	↓
	Liczba udzielonych porad lekarskich w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	szt.	25 601	↑
	Udział wydatków z budżetu na dział ochrony zdrowia	%	0,2	↑
	Liczba klubów sportowych	szt.	6	↑
	Liczba ćwiczących w klubach sportowych*	os.	188	↑

stan na 2023 r. a w przypadku braku danych:

* stan na 2022 r.

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Tab. 4 Sugerowane wskaźniki i oczekiwany trend zmian dla 3 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ BAZOWA	OCZEKIWANY TREND
Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych	Długość dróg publicznych poziomu ponadgminnego o nawierzchni utwardzonej	km	80,8	↑
	Długość dróg publicznych poziomu gminnego o nawierzchni utwardzonej	km	11,02	↑
	Liczba zainstalowanych progów zwalniających na drogach gminnych	szt.	23	↑
	Długość dróg rowerowych	km	6,0	↑
	Liczba przystanków autobusowych (dane GUS)	szt.	77	↑
	Liczba punktów do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych	szt.	0	↑
Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych	Liczba miejscowości z dostępem do sieci światłowodowej	szt.	4	↑
	Liczba stacji bazowych telefonii komórkowej (GSM)	szt.	8	↑
	Liczba komputerów użytkowych w bibliotekach publicznych	szt.	10	↑
	Liczba zorganizowanych e-spotkań z władzami oraz pracownikami gminy	szt.	1	↑
Współpraca i promocja.	Liczba zrealizowanych inicjatyw promocyjnych (bez względu na rodzaj)	szt.	--	↑
	Liczba gmin partnerskich	szt.	0	↑

stan na 2023 r.

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Tab. 5 Sugerowane wskaźniki i oczekiwany trend zmian dla 4 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	WARTOŚĆ BAZOWA	OCZEKIWANY TREND
Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna	Udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	10,9	↑
	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego	szt.	37	↓
Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa	Liczba obiektów lub obszarów zabytkowych, w których zrealizowano prace konserwatorskie, restauratorskie, renowacyjne lub rewaloryzujące	szt.	--	↑
	Udział środków z budżetu przeznaczona na dział Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	%	3,6	↑
Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska	Lesistość	%	60,5	↑
	Powierzchnia odnowień i zalesień lasów	ha	0	↑
	Liczba zasadzonych drzew i krzewów	szt.	101	↑
	Stopień zasklepienia gruntów	%	1,4	↓
	Powierzchnia objęta obszarową formą ochrony przyrody	ha	69,2	--
	Liczba obiektowych form ochrony przyrody	szt.	19	↑
Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym	Emisja dwutlenku węgla	t	--	↓
	Liczba wymienionych nisko sprawnych i nieefektywnych urządzeń grzewczych (pieców na paliwo stałe)	szt.	--	↑
	Zużycie energii finalnej	Mwh/rok	--	↓
	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.	2	↑
	Stosunek odpadów zebranych selektywnie do ogółu odpadów	%	48,7	↑
	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych (papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło)	%	25,0	↑
	Liczba koszy na śmieci	szt.	113	↑
	Ilość wyrobów azbestowych poddanych do utylizacji	Mg	70,47	↑
	Udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody	%	26,1	↓
	Liczba zorganizowanych szkoleń i/lub warsztatów wśród mieszkańców z zakresu edukacji ekologicznej	szt.	1	↑

stan na 2023 r.

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

4 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

Zgodnie z aktualnie obowiązującą ustawą o samorządzie gminnym, w strategiach rozwoju określa się model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, zawierający (art. 10e ust. 3 pkt 4):

- strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- system powiązań przyrodniczych,
- główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to zatem schemat obrazujący zbiór elementów, które w szczególny sposób wpływają na szeroko pojęty rozwój społeczno-gospodarczy, odbywający się na terytorium gminy. Model stanowi ilustrację założeń ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego. Zobrazowane elementy przestrzenne należy traktować jako generalne wytyczne, których zasięg (zajętość przestrzenną) w tym w szczególności dla ustaleń związanych z użytkowaniem przestrzeni należy określić, doprecyzować i uszczegółowić w planie ogólnym gminy, stosownie do obowiązujących przepisów prawa. Zilustrowane zjawiska przestrzenne są zgeneralizowane do skali opracowania modelu, a ponadto obrazują główne (kluczowe) komponenty i potencjały, nie wykluczając zarówno modyfikacji ich zasięgu, jak i wyznaczenia w innym miejscu.

Gmina Cewice jest przeciętnej wielkości gminą wiejską, położoną w południowej części powiatu lęborskiego, na terenie województwa pomorskiego. Gmina odznacza się stosunkowo wysokim poziomem dostępności transportowej, dzięki dogodnym połączeniom drogowym. Przebiegają tutaj drogi wojewódzkie nr 212 i 214, zapewniające dogodne połączenie m.in. z Lęborkiem, Bytowem oraz Trójmiastem (poprzez drogę krajową nr 6). Na uwagę zasługuje także stosunkowo bliskie położenie Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku, do którego dojazd transportem indywidualnym nie powinien przekraczać 1 godziny.

W przyszłości, zewnętrzną dostępność komunikacyjną dodatkowo poprawi realizacja obwodnicy Lęborka (przebiegająca na północ od granicy gminy) oraz rozbudowa drogi ekspresowej S6. Przedsięwzięcia te poprawią czas i komfort dojazdu w stronę Trójmiasta oraz w kierunku zachodniej granicy Polski, w tym do Szczecina.

Na terenie miejscowości Siemirowice funkcjonuje 44 „Kaszubko-Darłowska” Baza Lotnictwa Morskiego. Znajduje się tutaj lotnictwo wojskowe wraz z niezbędnym zapleczem technicznym i komunikacyjnym. W granicach obszaru decyzją Ministra Obrony Narodowej wyznaczony został teren zamknięty (opisano szczegółowo w rozdz. 5.11.). Ponadto przebiega tutaj linia kolejowa nr 237, która jest wykorzystywana wyłącznie do celów wojskowych i funkcjonowania bazy lotniczej (linia nie obsługuje ruchu pasażerskiego).

W skład gminy wchodzi kilkadziesiąt miejscowości (wykaz przedstawiono w rozdz. 2.1. Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Cewice).

Najistotniejszym i najbardziej zaludnionym ośrodkiem funkcjonalnym jest siedziba gminy, miejscowość Cewice. W obrębie Cewic skupiają się funkcje administracyjne, edukacyjne, kulturowe, handlowo-gospodarcze oraz mieszkaniowe i rolnicze. Ponadto świadczone są usługi medyczne i ochrony zdrowia, lecznica zwierząt, a także znajdują się obiekty o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Miejscowość odznacza się zwartym charakterem istniejącej zabudowy z przeważającą zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

Za „ośrodki wspomagające” uznano miejscowości odznaczające się najwyższym zaludnieniem (zaraz po Cewicach) oraz miejscowości wspomagające „centrum funkcjonalne” na tle turystyczno-wypoczynkowym, edukacyjnym, kulturowym, handlowo-gospodarczym czy mieszkaniowo-rolniczym, tj.: Siemirowice, Maszewo Lęborskie, Bukowina, Łebunia, Pieski i Osowo Lęborskie. Ponadto miejscowość Siemirowice jest szczególnie istotna w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom, zarówno gminy jak i całego regionu.

Pozostałe miejscowości pełnią głównie funkcje rolnicze i mieszkalne oraz odznaczają się niskim lub bardzo niskim stopniem zaludnienia i przeważnie rozproszoną zabudową.

Gmina w znacznym stopniu jest cenna pod względem środowiskowym, przy czym największe walory przyrodniczo-krajobrazowe związane są z przebiegiem dolin rzecznych oraz obecnością jezior polodowcowych i zwartych kompleksów leśnych.

Pośród form ochrony przyrody, rozróżnionych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w granicach gminy Cewice występują:

- rezerwaty przyrody:
 - Karwickie Źródłiska wraz z otuliną,
 - Olszowe Źródłiska wraz z otuliną;
- Obszary Natura 2000:
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) Białe Błoto PLH220002,
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) Dolina Łupawy PLH220036,
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) Karwickie Źródłiska PLH220071;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Lęborskich;
- kilkanaście użytków ekologicznych;
- pomniki przyrody (kilkanaście okazów drzew i gład narzutowy).

Ponadto obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, obligatoryjna na terytorium całego kraju.

Analiza krajowych i wojewódzkich koncepcji systemu przyrodniczego oraz lokalnej struktury środowiska i jego przekształceń, pozwala na wytypowanie następujących komponentów współtworzące ponadlokalny system przyrodniczy gminy:

- komponenty o znaczeniu regionalnym (wojewódzkim/powiatowym):
 - korytarz ekologiczny Pradoliny Redy-Łeby – obejmuje swym zasięgiem 1% powierzchni gminy Cewice, ponadto znajduje się na obszarze 14 gmin powiatów: słupskiego, lęborskiego, wejherowskiego oraz puckiego. Całkowita powierzchnia korytarza to ok. 37,5 tys. ha, a długość ok. 84 km. Korytarz obejmuje dno rozległej pradoliny z jej zboczami. W dnie pradoliny dominują rozległe powierzchnie roślinności łąkowej, a tereny w obrębie górnej krawędzi i zboczy pradoliny najczęściej są zalesione;
- komponenty o znaczeniu subregionalnym (powiatowym/międzygminnym):
 - korytarz ekologiczny Doliny Bukowiny – obejmuje dolinę rzeki Bukowiny wraz z najbliższym otoczeniem (źródłiska i niewielkie potoki (dopływy), kompleksy leśne, podmokłe łąki, torfowiska przejściowe i wysokie oraz dystroficzne jeziora w bezodpływowych obszarach);
 - korytarz ekologiczny Leśnego łącznika dolin Łeby i Łupawy – obejmuje doliny rzek Łeby i Łupawy wraz z najbliższym otoczeniem (źródłiska i niewielkie potoki (dopływy), kompleksy leśne, podmokłe łąki, torfowiska przejściowe i wysokie oraz dystroficzne jeziora w bezodpływowych obszarach);
 - płat ekologiczny Lęborski – obejmuje rozległy kompleks leśny na południe od Lęborka, rozciągający się wzdłuż północnej krawędzi Pojezierza Kaszubskiego i południowej krawędzi Pradoliny Redy – Łeby. Jednocześnie płat stanowi łącznik pomiędzy obszarami Natura 2000,

specjalnych obszarów ochrony siedlisk „Dolina Łupawy” na zachodzie i „Dolina Górnej Łęby” na wschodzie.

Ponadto na terenie gminy występują lokalne komponenty przyrodnicze (korytarze i płaty ekologiczne) o znaczeniu gminnym lub międzygminnym (rozdz. 5.4. Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Cewice).

Istotnym czynnikiem decydującym o jakości i warunkach życia ludności jest dostęp do infrastruktury technicznej. Dotyczy to w szczególności sieci wodno-kanalizacyjnej, elektroenergetycznej oraz zarządzania usługami komunalnymi, w tym gospodarowania odpadami. Na terenie gminy Cewice sieć kanalizacyjna jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Do sieci podłączone są przede wszystkim budynki zlokalizowane w większych miejscowościach, gdzie występuje zwarty charakter istniejącej zabudowy. Pozostali mieszkańcy (zwłaszcza w obszarze zabudowy rozproszonej) korzystają z indywidualnych systemów unieszkodliwiania ścieków sanitarnych, głównie ze zbiorników bezodpływowych. Ścieki bytowo-komunalne odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Unieszynie oraz sąsiednim Łęborku.

W granicach Gminy nie występuje czynne składowisko odpadów komunalnych, natomiast funkcjonuje tutaj punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Przez teren gminy nie przebiegają linie najwyższych napięć (NN) oraz linie wysokiego napięcia (WN). Ponadto nie znajdują się tutaj również Główne Punkty Zasilania (GPZ). Energia elektryczna rozprowadzana jest z pomocą sieci elektroenergetycznej złożonej ze stacji transformatorowych 15/04 kV oraz linii średniego i niskiego napięcia (15 i 0,4kV).

W odniesieniu do elementów infrastruktury społecznej należy zaznaczyć, iż są one stosunkowo dobrze rozwinięte. Funkcjonują tutaj bowiem ośrodki zdrowia, apteka, placówki oświatowe dla dzieci (szkoły podstawowe, przedszkola, żłobek). W granicach gminy znajdują się również jednostki ochotniczej straży pożarnej, a także funkcjonują ośrodki pomocy społecznej i posterunek policji. Ponadto funkcjonuje tutaj Gminne Centrum Kultury oraz Biblioteka Publiczna.

Biorąc po uwagę uwarunkowania przestrzenne, w tym środowiskowe, a także istniejące zainwestowanie, w tym przebieg głównych sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, teren gminy Cewice można podzielić na siedem zasadniczych stref polityki przestrzennej²:

- I. Strefa centralno-gospodarcza – położona w centralnej części gminy, w rozwidleniu dróg wojewódzkich z miejscowością Cewice. Strefa z uwagi na lokalizację i koncentrację obszarów inwestycyjnych łączy pozostałe strefy polityki przestrzennej stymulując ich kształtowanie. W obszarze przewiduje się rozwój osadnictwa pod względem jakościowym oraz produkcyjno-usługowym;
- II. Strefa rekreacyjno-wypoczynkowa – wiodącą funkcją strefy jest rekreacja, wypoczynek, turystyka i usługi publiczne. Nie przewiduje się rozwoju funkcji produkcyjnych i hodowlanych;
- III. Strefa rolna – położona w południowej części gminy, obejmując gospodarstwa o większych arealach z zabudową rozproszoną. Nie planuje się tutaj wytworzenia zwartych układów osadniczych. Strefa wskazana jest do prowadzenia ekstensywnych upraw rolnych;
- IV. Strefa leśno-rolna – obejmuje tereny w południowej części gminy, gdzie przewiduje się zachowanie mieszkalnictwa wraz z usługami podstawowymi i plenerowymi urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi;
- V. Strefa leśno-turystyczna – wskazuje się tutaj rozwój funkcji usługowej, nastawionej na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkańców i sezonowo związanej z obsługą ruchu turystycznego i wypoczynkowego;

² Modyfikacja delimitacji dokonanej w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Cewice (uchwała nr XVIII/165/2020 Rady Gminy Cewice z dnia 18 czerwca 2020 r.).

- VI. Strefa leśna – obszar niemal w całości jest pokryty lasem. Strefa stanowi leśną przestrzeń produkcyjną;
- VII. Strefa specjalna – obejmuje lotnisko wojskowe i lasy obronne wokół lotniska. W strefie nie wyznaczono obszarów inwestycyjnych.

Efektom przewidywanych działań rozwojowych (por. rozdz. 2) w wymiarze przestrzennym będzie między innymi ukształtowanie struktury osadniczej, której kluczowe rejony funkcjonowania i dalszego rozwoju oznaczono na rysunku modelu, tj. odpowiednio:

- głównie rejony funkcjonowania i rozwoju potencjału mieszkaniowego i obsługi ludności;
- główne rejony funkcjonowania i rozwoju potencjału produkcyjnego i aktywności gospodarczej;
- główne rejony funkcjonowania i rozwoju potencjału turystyczno-rekreacyjnego.

Jak wskazano na wstępie rozdziału, zobrażone elementy przestrzenne, w tym także w/w rejony funkcjonowania i rozwoju poszczególnych potencjałów, są zgeneralizowane do skali opracowania modelu, a ponadto obrazują wyłącznie główne (kluczowe) komponenty i potencjały, nie wykluczając zarówno modyfikacji ich zasięgu, jak i wyznaczenia w innym miejscu – precyzyjne wytypowanie stref planistycznych, w tym ich profilu funkcjonalnego, dopuszczalnych rodzajów zabudowy i parametrów (jak intensywność zabudowy, wysokość zabudowy, udział powierzchni zabudowy, czy udział powierzchni biologicznie czynnej) nastąpi na etapie sporządzenia planu ogólnego gminy, stosownie do przepisów prawa.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi integralną część niniejszej Strategii (zał. graficzny).

5 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie Cewice obejmować będzie tworzenie warunków przestrzennych podnoszących jej konkurencyjność i atrakcyjność, a także poprawę warunków życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między aktywnością ekonomiczną, społeczną a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym.

Wzmocnienie potencjału gminy zamierza się uzyskać przez kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego oraz właściwe ukierunkowanie dalszego rozwoju sieci osadniczej – harmonizacja rozwoju zabudowy oraz przeciwdziałanie nadmiernemu „rozlewaniu się” zabudowy. Dalszy rozwój i niezawodność systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przyczyni się do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej oraz warunków do zamieszkania i wypoczynku.

W kolejnych podrozdziałach omówiono generalne ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące:

- zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
- zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego
- zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
- kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
- zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
- zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

5.1. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Przyjmuje się następujące **zasady ochrony środowiska i jego zasobów** zmierzające do zachowania, zrównoważonego wykorzystania i odnawiania poszczególnych składników środowiska przyrodniczego:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- ochrona ciągłości korytarzy ekologicznych przed wprowadzaniem istotnych barier antropogenicznych oraz przed nadmierną fragmentacją elementów tworzących system powiązań przyrodniczych, zwłaszcza zwartych kompleksów leśnych,
- pozostawienie w możliwie maksymalnym stopniu w użytkowaniu rolniczym terenów łąkowo-pastwiskowych oraz zapewnienie i utrzymanie funkcjonalności systemu rowów i kanałów melioracyjnych (tereny łąkowo-pastwiskowe powinny funkcjonować jako tło ekologiczne, wspierające system powiązań przyrodniczych),
- zachowanie różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami,

- ochronę wartościowych siedlisk roślinnych i zwierzęcych przed wycinką i zniszczeniem,
- ochronę i pielęgnację zieleni, w tym urządzonej,
- ochrona jakości powietrza atmosferycznego oraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym poprzez kreowanie gospodarki niskoemisyjnej i adaptację do postępujących zmian klimatycznych,
- poszanowanie przepisów ochrony przyrody, w tym w szczególności odnoszących się do poszczególnych form ochrony przyrody,
- ochrona walorów krajobrazowych,
- racjonalne gospodarowania zasobami użytkowymi środowiska,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego,
- kształtowanie właściwych postaw wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

W uzupełnieniu do powyższych zasad:

- **w zakresie ochrony powietrza** ustala się:
 - wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej, w tym m.in.: wykorzystanie energii odnawialnej, w tym źródeł rozproszonych (jako urządzeń wspomagających lokalne wytwarzanie energii elektrycznej lub ciepłej), termomodernizacje budynków, stosowanie efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych źródeł ciepła lub paliw stałych wysokiej jakości,
 - ograniczanie zjawiska „rozlewania się” zabudowy,
 - poprawę płynności ruchu drogowego poprzez modernizację nawierzchni dróg, przebudowę skrzyżowań, budowę nowych odcinków dróg,
 - rozwój i wspieranie dla stosowania alternatywnych środków transportu poprzez realizację tras rowerowych i pieszo-rowerowych, wyznaczanie pasów dla ruchu rowerowego na jezdniach,
 - wspieranie wdrażania rozwiązań technologicznych zabezpieczających przed nadmierną emisją,
 - kontrole w zakresie spełniania norm i standardów ochrony powietrza atmosferycznego,
 - lokalizacje nowych obiektów mogących powodować uciążliwości aerosanitarne wyłącznie przy zachowaniu dopuszczalnych norm emisji w środowisku oraz w bezpiecznym oddaleniu od skupisk zabudowy, zwłaszcza mieszkaniowej i usługowej;
- **w zakresie ochrony przyrody**, w odniesieniu do ustanowionych form ochrony przyrody, występujących w granicach gminy (por. Diagnoza), obowiązują stosowne akty prawne, z których wynikają m.in. zakazy, nakazy i ograniczenia w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu. Występowanie powierzchniowych lub obiektowych form ochrony przyrody niesie za sobą ograniczenia w możliwościach rozwoju zagospodarowania przestrzennego – gospodarowanie przestrzenią w obrębie form ochrony przyrody podporządkowane jest przede wszystkim celom przyrodniczym. W zależności od rodzaju formy ochrony przyrody może być ono bardziej restrykcyjne (np. zakazy zabudowy), lub mniej restrykcyjne (np. sytuowanie zabudowy ograniczone, ale możliwe pod pewnymi warunkami). Dla form ochrony przyrody występujących w granicach gminy Cewice obowiązują:
 - w odniesieniu do rezerwatów przyrody („Karwickie Źródłiska” oraz „Olszowe Źródłiska”) obowiązują zasady gospodarowania określone w aktach prawnych, aktualnie obowiązujących dla danego rezerwatu przyrody. W stosunku do ww. rezerwatów obowiązują odpowiednio:
 - dla rezerwatu przyrody „Karwickie Źródłiska” – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 grudnia 2019 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Karwickie Źródłiska” (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego 2019 poz. 5929); ponadto dla ww.

- Rezerwatu obowiązuje plan ochrony, przyjęty na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 10 stycznia 2020 r.
- dla rezerwatu przyrody „Olszowe Źródłiska” – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2024 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Olszowe Źródłiska” (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego 2024 poz. 5251); dla ww. Rezerwatu nie został przyjęty jak dotąd plan ochrony oraz zadania ochronne (stan na luty 2025).
 - w odniesieniu do obszarów Natura 2000 (Białe Błoto PLH220002, Dolina Łupawy PLH220036, Karwickie Źródłiska PLH220071) obowiązują przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; ochrona obszarów odznacza się zakazem podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru, w tym w szczególności mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla ochrony których został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000; ponadto obowiązują stosowne plany zadań ochronnych – aktualnie, odpowiednio:
 - dla Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk (SOO) Białe Błoto PLH220002 – Zarządzenie nr 18/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 27 maja 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Białe Błoto PLH220002 (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego 2013 poz. 2495 z późn. zm);
 - dla Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk (SOO) Dolina Łupawy PLH220036 - Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2019 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Łupawy PLH220036 (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego 2019 poz. 6017 z późn. zm.);
 - dla Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk (SOO) Karwickie Źródłiska PLH220071 – co prawda dla obszaru nie dostał formalnie ustanowiony plan zadań ochronnych (PZO), nie mniej jego projekt został udostępniony do publicznego wglądu;
 - w odniesieniu do Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich obowiązują zasady gospodarowania określone w akcie prawnym aktualnie obowiązującym dla danego OCHK, a mianowicie: Uchwała nr 526/XLI/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego 2022 poz. 1673).
 - w odniesieniu do użytków ekologicznych (Sarnia Łąka, Margłowa Łąka, Storczykowa Łąka, Trójkątna Łączka, Nad Rzeką Unieszynką, Ciągi Słonek, Karwicka Łąka, Nad Grązelowym Jeziozem, Wąska Łączka, Torfowa Łąka, Łąka nad Torfowiskiem, Długa Łączka, Rozlewiska Jeziora Święte, Łąka nad Jeziozem Oskowskim, Oskowskie Szuwary) obowiązują zasady gospodarowania określone w aktach prawnych, aktualnie obowiązujących dla danego użytku ekologicznego – zawierają one m.in. ustalenia dotyczące obowiązujących zakazów, w tym zakaz niszczenia, uszkodzania lub przekształcania terenów użytków ekologicznych;
 - w odniesieniu do pomników przyrody obowiązują zasady gospodarowania określone w aktach prawnych, aktualnie obowiązujących dla danego pomnika – w przypadku pomników przyrody ożywionej ochroną objęte są poszczególne obiekty w graniach lokalizacji, z zasięgiem korony i systemu korzeniowego.
 - w odniesieniu do ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów zastosowanie znajdują uwarunkowania określone ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, na podstawie której są stosowne rozporządzenia, określające m.in. listę gatunków objętych ochroną oraz szczegółowe zakazy względem nich wprowadzone.

- w zakresie **ochrony krajobrazu** ustala się:
 - sukcesywne obejmowanie obszarów rozwojowych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w celu ustalenia jednolitych zasad zagospodarowania, w tym w zakresie zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu,
 - utrzymanie i wzmacnianie heterogenności krajobrazu, zwłaszcza w odniesieniu do ekosystemów leśnych oraz łąkowych i pastwiskowych,
 - ochronę gruntów rolnych i lasów przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne,
 - wspieranie rolnictwa ekologicznego jako formy gospodarowania nienaruszającej równowagi przyrodniczej,
 - ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego zwłaszcza obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ewidencji zabytków,
 - wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
 - ochronę i renowację istniejących układów zieleni, w tym terenów zieleni urządzonej i cmentarzy,
 - utrzymanie/dążenie do zwartej zabudowy miejscowości,
 - poprawę estetyki zabudowy, poprzez m.in. utrzymanie dobrego stanu technicznego, remonty i modernizacje zabudowy istniejącej, likwidację lub modernizację obiektów zdegradowanych, dostosowanie nowych obiektów i budynków do charakteru zabudowy tradycyjnej/regionalnej, z wyposażeniem w urządzenia z zakresu ochrony środowiska,
 - dbałość o estetykę zainwestowania rekreacyjnego,
 - przeciwdziałanie formom dysharmonii krajobrazu, w tym zabudowy o gabarytach i wysokości zakłócającej sylwetkę poszczególnych miejscowości i kompozycję układów zabudowy.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Na obszarze gminy Cewice **nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzi.**

Na obszarze gminy Cewice **występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi i osuwiska**, które obejmują zsuwy rotacyjne.

Obserwacje i rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy prowadzi Starosta, co wskazuje art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska.

Ryzyko wystąpienia ruchów grawitacyjnych może wzrosnąć, gdy stoki te nie będą porośnięte roślinnością w wystarczającym stopniu. Korzenie drzew przytrzymują bowiem zwietrzeliny skalne, uniemożliwiając tym samym ich zsunięcie ze skarp. Istotny wpływ na ryzyko wystąpienia ruchów grawitacyjnych posiada również budowa geologiczna stoków.

Występujące w gminie duże spadki (powyżej 15°) powinny zostać wolne od zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej lub lokalizacja zabudowy powinna być poprzedzona ekspertyzą geotechniczną, w celu określenia stopnia ryzyka. W przypadku sytuowania zabudowy na

terenach o wyższych spadkach rekomenduje się o zaniechanie czynności likwidacji istniejącej roślinności oraz jej racjonalnego wkomponowania w przestrzeń inwestycyjną. Realizacja niezbędnych elementów infrastruktury technicznej lub komunikacyjnej wymaga zastosowania odpowiednich rozwiązań technicznych i projektowych, przy zachowaniu rygorów budowlanych dla terenów o skomplikowanych warunkach morfometrycznych.

5.2. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków, a także stanowiska archeologiczne wykazano w „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”.

Generalną zasadą będzie zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego, walorów architektonicznych i historyczno-kulturowych, a także konserwacja, rewaloryzacja i porządkowanie zabytkowych obszarów i obiektów. Planuje się także zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych. Ponadto należy dążyć do upowszechniania, wiedzy w zakresie rozpoznawania walorów i obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej polegać będzie na działaniach, podejmowanych przez organy administracji publicznej, dotyczących:

- zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- zapobiegania zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- udaremniania niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- przeciwdziałania kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków;
- kontroli stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- uwzględniania zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W celu dopełnienia ochrony ustala się również prowadzenie zadań z zakresu opieki nad zabytkami:

- naukowego badania i dokumentowania zabytków;
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach;
- zabezpieczenia i utrzymania zabytków oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytków w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytkach i ich znaczeniu.

Wszystkie obiekty zabytkowe podlegają ochronie na mocy prawa, w tym ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Szczegółowe zasady zagospodarowania, w tym zakazy, nakazy, zalecenia, sprecyzowane zostaną na etapie sporządzenia aktów planowania przestrzennego.

5.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIE SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Istotnymi czynnikami decydującymi o kierunkach zmian w strukturze przestrzennej jest środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe oraz komunikacja i infrastruktura techniczna. Są to komponenty warunkujące dalszy rozwój przestrzenny, który w znacznej mierze opiera się także na uwarunkowaniach społecznych i ekonomicznych. Głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenu jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez

rozwój społeczny (np. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (np. wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju (*ang. sustainable development*).

Generalnym celem polityki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego będzie tworzenie warunków przestrzennych podnoszących konkurencyjność i atrakcyjność, poprawę warunków życia mieszkańców, zachowanie równowagi między aktywnością ekonomiczną, społeczną a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym. Wzmocnienie potencjału gminy zamierza się uzyskać przez kształtowanie optymalnej struktury zagospodarowania terenów i ładu przestrzennego oraz właściwe ukierunkowanie dalszego rozwoju sieci osadniczej.

Realizacja w/w celu generalnego możliwa będzie dzięki systematycznej realizacji poszczególnych **ustaleń i rekomendacji odnoszących się do kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów**, a mianowicie:

- zapewnienie ładu przestrzennego poprzez racjonalne kształtowanie struktur przestrzennych, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych,
- tworzenie warunków, w tym prawa lokalnego, do harmonizacji i estetyzacji zabudowy, zarówno dla istniejących terenów zabudowy, jak i nowych stref rozwojowych (na etapie aktów planowania przestrzennego),
- wzmocnienie „centrum funkcjonalnego” – miejscowości gminnej Cewice jako głównego ośrodka rozwoju, oddziałującego i stymulującego wzrost gospodarczy całej gminy,
- wzmocnienie miejscowości zaliczonych do „ośrodków wspomagających” – jako wielofunkcyjnych ośrodków wspierających rozwój lokalny, ze względu na skomunikowanie, ludność oraz funkcje,
- wzmocnienie pozostałych miejscowości, jako zaplecza dla głównego ośrodka rozwoju i ośrodków wspomagających,
- harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej z uwzględnieniem dbałości o estetykę zainwestowania i zagospodarowania terenów, przeciwdziałanie nadmiernemu „rozlewaniu się” zabudowy, a także poprawę standardów życia, w tym poprawę dostępności i jakości infrastruktury społecznej, technicznej i komunikacyjnej,
- wytypowanie stref gospodarczych/ aktywności gospodarczej (na etapie aktów planowania przestrzennego), a w dalszej kolejności przygotowanie potencjalnych stref inwestycyjnych, w tym ich uzbrojenie,
- wykorzystanie potencjału rekreacyjno-turystycznego, poprzez rozwój indywidualnych form rekreacji oraz turystyki przyrodniczej i kwalifikowanej, rozwój ogólnodostępnej bazy sportowo-rekreacyjnej i usług turystyki, z uwzględnieniem minimalizacji oddziaływania na zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- zachowanie przestrzeni wartościowych przyrodniczo, w tym zwłaszcza ochronę ustanowionych powierzchniowych form ochrony przyrody,
- zachowanie przestrzeni wartościowej kulturowo, tym dalsze kształtowanie tożsamości regionalnej i klimatu społecznej akceptacji dla ochrony dziedzictwa kulturowego, zachowanie obiektów i obszarów dziedzictwa kulturowego prawnie chronionych.

Na terenie gminy Cewice występują **szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej**, co związane jest ze wzmożonym zainteresowaniem gruntami mieszkaniowymi. Powyższe twierdzenie uzasadniają:

- dobra dostępność komunikacyjna zewnętrzna, wynikająca głównie z obecności ciągów komunikacyjnych o znaczeniu ponadlokalnym (w tym planowaną w sąsiedztwie obwodnicą Łęborka), a także relatywną bliskością portu lotniczego rangi krajowej, a co za tym idzie wysokim

potencjałem w zakresie „udostępnienia” przestrzeni gminy dla potencjalnych mieszkańców, również sezonowych;

- inwestycje infrastruktury komunikacyjnej, zwłaszcza dotyczące przebudowy lub rozbudowy dróg wojewódzkich nr 212 i 214;
- położenie gminy w obrębie Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia - Sopot i związanego z tym dużym zainteresowaniem terenami/gruntami mieszkaniowymi (popartego wydawanymi decyzjami o warunkach zabudowy na cele mieszkaniowe, dużym zainteresowaniem zakupem nieruchomości wskazanych w planach pod zabudowę mieszkaniową oraz wzrastającą sukcesywnie liczbą budynków mieszkalnych i samych mieszkań w ostatnich latach);
- sukcesywny wzrost liczby ludności na przestrzeni ostatnich lat;
- potrzeba zapewnienia przestrzeni życiowej i związanego z nią zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, a także usługową w związku z funkcjonowaniem Bazy Lotnictwa Morskiego Marynarki Wojennej;
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, wpływające pozytywnie na atrakcyjność gminy, jako miejsca „do życia” i prowadzenia działalności gospodarczej;
- wyraźnie niższymi niż w bliskim (np. Łębork, Bytów) i dalszym otoczeniu (Trójmiasto) cenami nieruchomości, a jednocześnie wysoką dostępnością usług i możliwości oferowanych przez miasto Łębork (dojazd do centrum Łęborka z Cewic to ok. 20 min.).

W związku z powyższym dopuszcza określenie, na etapie planu ogólnego gminy, wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to z obliczeń sformułowanych na podstawie stosownego aktu wykonawczego planu.

Istotne w procesie kształtowania nowej zabudowy mieszkaniowej będą:

- potrzeba optymalnej koncentracji zabudowy i przeciwdziałanie rozpraszaniu zainwestowania, w tym na tereny wartościowe przyrodniczo,
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, wpływające pozytywnie na atrakcyjność gminy, jako miejsca „do życia” i prowadzenia działalności gospodarczej,
- potrzeba uzupełnień istniejących struktur zabudowy, obejmujących tereny zainwestowane wraz z rezerwami przestrzennymi, które umożliwiają dalszy rozwój zabudowy mieszkaniowej poprzez kontynuację dotychczasowej struktury urbanistycznej,
- potrzeba dalszej rozbudowy i budowy nowej infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie systemów gospodarki wodno-ściekowej i infrastruktury komunikacyjnej,
- potrzeba dalszego rozwoju usług z zakresu obsługi ludności (również usług niepublicznych),
- potrzeba wkomponowania nowej zabudowy w istniejącą tkankę (spójność zabudowy).

W graniach gminy Cewice wyznaczone zostały **tereny zamknięte**. Obecnie obowiązują:

- Decyzja Nr 14 Ministra Infrastruktury dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury 2020 poz. 38);
- Decyzja Nr 16/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 3 kwietnia 2024 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej (Dz. Urz. Ministra Obrony Narodowej 2024 poz. 26).

Na terenach zamkniętych znajdują się kompleksy wojskowe tj.: K-6068 Siemirowice oraz K-5252 Bukowina. Funkcjonują tam obiekty techniczne oraz urządzenia priorytetowe dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa Państwa Polskiego. Ponadto jako teren zamknięty wskazano wykorzystywaną na cele wojskowe linię kolejową nr 237 w miejscowości Maszewo i Osowo Łęborskie.

W ramach ochrony obiektów wojskowych przed oddziaływaniem czynników zewnętrznych wyznaczono strefy ochronne, dla których obowiązują ograniczenia zabudowy i zagospodarowania terenu.

W strefie ochronnej od obiektu technicznego nr 1, zlokalizowanego w kompleksie K-6068 obowiązuje zakaz:

- wznoszenia obiektów niezwiązanych z obiektami wojskowymi,
- występowania skupisk i pojedynczych drzew ponad wysokość 178 m n.p.m,
- występowania kątów zakrycia wokół obiektu przekraczających 1°.

W strefie ochronnej od obiektu technicznego nr 2, zlokalizowanego w kompleksie K-6068 obowiązuje zakaz:

- budowy torów kolejowych, obiektów metalowych (budyneków krytych metalowym dachem, stalowych konstrukcji słupów, wież, elektrowni wiatrowych itp.), linii telefonicznych, napowietrznych linii średniego i wysokiego napięcia, przewodów trakcji kolejowej;
- występowania w promieniu 1000 m od obiektu skupisk i pojedynczych drzew o wysokości 149 m n.p.m.
- W strefie ochronnej od obiektu technicznego nr 3, zlokalizowanego w kompleksie K-5252 obowiązuje zakaz: lokalizacji przedmiotów terenowych i zabudowań w rejonie rozwijania obiektu (średnica 110 m od obiektu);
- rejon rozwijania powinien być otwarty i nie porośnięty wysokimi krzewami i trawami, - lokalizacji wysokich budynków oraz nasadzeń drzew o wysokości powyżej 170 m n.p.m., budynków z metalowymi dachami oraz innych konstrukcji stalowych.

Ponadto dla terenu zamkniętego kompleksu wojskowego K-6068 Siemirowice została wyznaczona strefa ochronna, w której określono strefy zagrożenia A, B, C. Dla tych stref obowiązują następujące ograniczenia i zakazy:

- w strefie zagrożenia C: zakaz wznoszenia obiektów użyteczności publicznej, w których gromadzi się większa ilość ludzi,
- w strefie zagrożenia B: zakaz wznoszenia obiektów użyteczności publicznej, w których gromadzi się większa ilość ludzi, zakaz wznoszenia zabudowy zwartej oraz budowy dróg o dużym natężeniu ruchu i autostrad,
- w strefie zagrożenia A: zakaz wznoszenia obiektów użyteczności publicznej, w których gromadzi się większa ilość ludzi, zakaz wznoszenia zabudowy zwartej oraz budowy dróg o dużym natężeniu ruchu i autostrad, a także zakaz wznoszenia zabudowy rozproszonej.

5.4. ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO

Na terenie gminy nie wyklucza się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego, tzn. obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m². Realizacja tego typu obiektów może nastąpić wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

5.5. ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa, a także pod warunkiem uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych oraz dotyczących ochrony zdrowia i życia ludzi.

Zakłada się realizację wszystkich **inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym** wymienionych w rozdz. 2, w tym odnoszących się do infrastruktury transportowej i technicznej.

Ponadto planuje się realizację licznych **inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym**, w tym m.in.:

- w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, takich jak m.in.:

- budowa nowych dróg gminnych w celu zapewnienia właściwej obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych,
- modernizacja lub rozbudowa dróg w obrębie terenów zabudowy istniejącej lub planowanej, sukcesywnie według potrzeb,
- realizacja tras rowerowych lub pieszko-rowerowych poprzez ich budowę, wyznaczanie lub oznakowanie,
- realizacja szlaków turystycznych przez ich wyznaczanie lub oznakowanie,
- tworzenie ogólnodostępnych parkingów;
- w zakresie infrastruktury technicznej, takich jak m.in.:
 - dalsza rozbudowa lub budowa sieci i obiektów infrastruktury wodociągowej,
 - dalsza rozbudowa lub budowa sieci i obiektów infrastruktury kanalizacyjnej,
 - realizacja nowych oraz modernizacje i remonty istniejących linii elektroenergetycznych, w tym skablowanie linii napowietrznych niskiego i średniego napięcia,
 - modernizacje i remonty oraz budowa nowych stacji transformatorowych,
 - usprawnianie systemu gospodarki odpadami poprzez segregację odpadów i ich zbieranie z terenów gminy w sposób zorganizowany,
 - uzbrojenie terenów inwestycyjnych;
- w zakresie obiektów i urządzeń publicznych oraz towarzyszącej infrastruktury, takich jak m.in.:
 - budowa, modernizacja, rozbudowa, przebudowa lub doposażenie parkingów, dróg, chodników, oświetlenia ulicznego, terenów zieleni urządzonej, placów zabaw i siłowni zewnętrznych, boisk sportowych, obiektów małej architektury itp.,
 - remonty i modernizacje (w tym termomodernizacje) obiektów użyteczności publicznej,
 - realizacja infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej ogólnodostępnej,
 - realizacja systemu oznakowania i promocji dziedzictwa kulturowego,
 - odnowa i renowacja obiektów zabytkowych i historycznych.

Najważniejsze kierunki działań lub działania w zakresie realizacji inwestycji celu publicznego wskazano w rozdziale 2 niniejszej Strategii.

5.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Układ **komunikacji drogowej** na terenie gminy Cewice stanowić będą:

- układ nadrzędny:
 - droga wojewódzka nr 212, relacji Osowo Lęborskie – Bytów - Chojnice - Zamarte;
 - droga wojewódzka nr 214, relacji Łeba - Lębork - Sierakowice - Puzdrowo - Kościerzyna – Warlubie;
- układ podstawowy:
 - drogi powiatowe:
 - 1320G – relacji Pogorzelice – Unieszyno – Maszewo Lęborskie – dr. woj. nr 212,
 - 1321G – relacji Unieszyno – Karwica – Lesiaki – dr. woj. nr 212,
 - 1324G – relacji Unieszyno- Maszewo – Cewice (ul. Zielona),
 - 1326G – relacji Cewice – Łebunia,
 - 1327G – relacji Łebunia – Popowo,
 - 1328G – relacji dr. woj. nr 212 – Siemirowice – Pieski – Smolniki,
 - 1330G – relacji Lębork (ul. Kaszubska) – Rozłaski Bór – Nawcz,
 - 1334G – relacji Oskowo – Jasięń – Pomysk Wielki,

- 1336G – relacji dr. pow. nr 1330G – Popowo – Strzepcz – Wejherowo;
- układ uzupełniający:
 - drogi gminne – ich aktualny wykaz zaprezentowano w „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”.

W zakresie rozwoju komunikacji drogowej zakłada się:

- modernizację, przebudowę lub rozbudowę istniejących dróg (por. rozdz. 2),
- budowę nowych dróg gminnych i wewnętrznych w celu zapewnienia właściwej obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych, a także poprawę powiązań komunikacyjnych z nadrzędnym układem komunikacyjnym,
- tworzenie ogólnodostępnych parkingów,
- modernizacja dróg transportu rolniczego,
- poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- budowę, rozbudowę lub przebudowę infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym.

Modernizację, przebudowę lub rozbudowę poszczególnych dróg powinny być prowadzone sukcesywnie z założeniem osiągania standardów w zakresie: szerokości w liniach rozgraniczających, szerokości pasów jezdni, łuków poziomych i pionowych oraz nośności warstwy jezdni zgodnej z warunkami technicznymi określonymi w stosowanych przepisach prawa.

W odniesieniu do dróg wojewódzkich planuje się:

- remont, przebudowę lub rozbudowę dróg wojewódzkich nr 212 i 214.

W odniesieniu do dróg powiatowych jako priorytetowe wskazuje się na inwestycję w odniesieniu do dróg:

- nr 1326G relacji Cewice – Łebunia;
- nr 1321G na odcinku od miejscowości Lesiaki w stronę drogi wojewódzkiej nr 212;
- nr 1328G od miejscowości Siemirowice do granicy Gminy Cewice;
- nr 1327G na odcinku od miejscowości Łebunia do miejscowości Okalice;

W odniesieniu do dróg gminnych jako priorytetowe wskazuje się na inwestycję w odniesieniu do dróg:

- budowa dróg ul. Topolowej i Spokojnej w miejscowości Cewice,
- przebudowa drogi ul. Drewnianej w miejscowości Maszewo Łęborskie,
- przebudowa drogi gminnej nr 149105G do miejscowości Unieszyniec – dalszy etap,
- budowa drogi ul. Spokojnej w miejscowości Siemirowice,
- przebudowa drogi w miejscowości Bukowina w kierunku jeziora (ciąg pieszo – jezdny),
- budowa drogi w miejscowości Oskowo (od mostku w stronę budynku nr 7),
- budowa drogi w miejscowości Popowo (za Kościołem),
- budowy drogi gminnej na ulicy Rodzinnej i ulicy Spokojnej w miejscowości Łebunia.

Ponadto zakłada się sukcesywne budowy, remonty, przebudowy i modernizacje pozostałych dróg.

Układ **komunikacji kolejowej** na terenie gminy Cewice stanowi niezelektryfikowana linia kolejowa nr 237 relacji Łębork – Maszewo Łęborskie. Jest to linia przeznaczona do obsługi lotniska Marynarki Wojennej w Siemirowicach, a tym samym jest ona wyłączona z ruchu pasażerskiego. Jednocześnie dopuszcza się okazjonalne przewozy turystyczno-promocyjne.

W odniesieniu do infrastruktury wodociągowej, zaopatrzenie w wodę pitną dla mieszkańców gminy będzie realizowane z istniejących lub planowanych ujęć wody. Zachowuje się istniejące ujęcia wody, dla których zakłada się sukcesywną, w miarę konieczności, modernizację i automatyzację w celu dostosowania do zmieniających się przepisów i standardów oraz zapotrzebowania. W zależności od tempa rozwoju przestrzennego przewiduje się realizację kolejnych odcinków sieci wodociągowej

i włączenia w obecny układ infrastruktury technicznej wodociągowej. Dopuszcza się korzystanie z ujęć indywidualnych.

W odniesieniu do infrastruktury kanalizacyjnej, wskazuje się, że rozbudowa sieci sanitarnej jest zadaniem ważnym w kontekście ochrony wód i gruntów przed zanieczyszczeniami oraz poprawy warunków życia i funkcjonowania mieszkańców gminy. Rozwój systemów w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków powinien zapewnić możliwe szybkie zlikwidowanie dysproporcji w zakresie wyposażenia w kanalizację w stosunku do stopnia zaopatrzenia w wodę. Ustala się kontynuację realizacji zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej, zwłaszcza na terenach zwartej zabudowy miejscowości. Dopuszcza się modernizację istniejących oczyszczalni ścieków. Na terenach nieskanalizowanych lub terenach zabudowy rozproszonej dopuszcza się stosowanie indywidualnych rozwiązań z zakresu odprowadzania ścieków, z preferencją dla stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków.

W odniesieniu do infrastruktury elektroenergetycznej wskazuje się, że podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie mieszkańców gminy w energię elektryczną, regularność dostaw, jakość dostarczanej energii, obsługę odbiorców, kontrolowanie eksploatacji sieci, przeprowadzanie modernizacji oraz usuwanie usterek jest podmiot zewnętrzny. Zakłada się, że wraz z rozwojem nowoprojektowanych terenów rozwojowych, dla pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną niezbędna będzie modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej (m.in. automatyzacja linii średniego, wymiany przewodów gołych na izolowane na niskim i średnim napięciu, wymiany wyeksploatowanych słupowych stacji transformatorowych).

Na terenie gminy dopuszcza się realizację nowych stacji transformatorowych i nowych linii elektroenergetycznych. Ponadto zaleca się i dopuszcza takie działania jak:

- sukcesywna rozbudowa sieci elektroenergetycznej oraz stacji transformatorowych,
- przebudowa linii napowietrznych na kablowe,
- stosowanie urządzeń o wysokiej klasie energooszczędności,
- wymiana oświetlenia wewnętrznego oświetlenie wykorzystujące nowoczesne technologie, np. typu LED,
- wzrost wykorzystania indywidualnych systemów odnawialnych źródeł energii.

W odniesieniu do infrastruktury gazowej dopuszcza się gazyfikację gminy. Przy projektowaniu sieci wskazuje się na:

- prowadzenie sieci w liniach rozgraniczających drogi publiczne i niepubliczne;
- wyznaczenie stref kontrolowanych dla projektowanych sieci gazowych;
- w strefach kontrolowanych nie należy:
 - wznosić budynków,
 - urządzać stałych składów i magazynów,
 - sadzić drzew i krzewów,
 - podejmować działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji.

Gazyfikacja będzie możliwa przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznej opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z przedsiębiorstwem gazowniczym. Warunki techniczne dotyczące sieci gazowych określają przepisy odrębne.

Ponadto dopuszcza się korzystanie z indywidualnych źródeł dostaw gazu oraz rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz poprzez budowę stacji regazyfikacji oraz wsparcie możliwości podłączenia odbiorców.

W odniesieniu do infrastruktury ciepłowniczej, gospodarkę ciepłą należy realizować z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w energię ciepłą. Preferowane jest zaopatrzenie w ciepło w oparciu o niskoemisyjne systemy ogrzewania lub stosowanie paliw stałych wysokiej jakości.

W związku z ogólnopolskimi trendami wdrażania rozwoju niskoemisyjnego, motywowanymi koniecznością ochrony powietrza atmosferycznego i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym, w zakresie rozwoju ciepłownictwa indywidualnego zakłada się:

- sukcesywną przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz instalowaniu sprawnych urządzeń zmniejszających emisję szkodliwych substancji do atmosfery,
- rozwiązanie potrzeb ciepłych budownictwa mieszkaniowego w zależności od ekonomicznych uwarunkowań – ze źródeł lokalnych lub indywidualnych, z zastosowaniem systemów grzewczych opartych o paliwa ekologiczne niskoemisyjne lub bezemisyjne,
- korzystanie z dodatkowych źródeł ciepła, opartych na indywidualnych systemach OZE).

Na terenie gminy Cewice funkcjonują lokalne kotłownie zaopatrujące w ciepło budynki wielorodzinne oraz niektóre obiekty użyteczności publicznej. Poza tym w gminie nie istnieje centralny system ciepłowniczy. Mieszkańcy korzystają ze źródeł rozproszonych, indywidualnych, głównie w postaci kotłów na paliwa stałe. Aktualnie nie ma przesłanek do budowy zbiorczych systemów energetyki cieplej.

W odniesieniu do infrastruktury telekomunikacyjnej, w szczególności proponuje się rozszerzenie zasięgu systemu sieciowego ogólnej dostępności do szerokopasmowego Internetu. Dopuszcza się także lokalizację masztów radiokomunikacyjnych i stacji bazowych telefonii komórkowej.

W odniesieniu do infrastruktury gospodarki odpadami, na terenie gminy Cewice:

- nie przewiduje się uruchomienia składowiska odpadów komunalnych,
- planuje się rozbudowę istniejącego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
- ustala się systematyczną poprawę skuteczności zbiórki odpadów i eliminowanie, z wykorzystaniem środków administracyjnych i edukacyjnych, nielegalnego wywozu i pozbywania się odpadów poza przygotowanymi do tego celu miejscami,
- ustala się sukcesywną rozbudowę systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych, z uwzględnieniem celów wyznaczonych w tym zakresie przez politykę państwa i regionalną oraz realiów rachunku ekonomicznego,
- ustala się wywóz odpadów komunalnych do zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych, przewidzianego do obsługi gminy.

W odniesieniu do infrastruktury społecznej zakłada się jej dalszy, sukcesywny rozwój. W pierwszej kolejności planuje się realizację przedsięwzięć związanych z: realizacją nowych budynków lub mieszkań komunalnych/socjalnych/treningowych lub wspomaganych, modernizacją i remontami istniejących budynków i lokali komunalnych, budową placówek opieki dla najmłodszych), rozbudową, modernizacją i doposażeniem placówek oświatowych, kulturalnych i bibliotek, rozbudową i modernizacją zaplecza sportowego placówek oświatowych, czy tworzeniem, modernizacją i doposażeniem świetlic wiejskich.

5.7. ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW

Rozwój nowoczesnych technologii wytwarzania energii, w szczególności źródeł odnawialnych, stwarza szanse dla lokalnej społeczności i lokalnych inwestorów na uzyskanie pewnej niezależności energetycznej oraz proekologiczną modernizację i decentralizację sektora energetycznego, a tym samym stanowić może istotny czynnik rozwoju lokalnego gminy.

Realizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW będzie mogła nastąpić wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

Lokalizacja urządzeń, w zależności od ich rodzaju, specyfikacji, czy zastosowanej technologii wymagać będzie spełniania m.in. warunków lokalizacyjnych (określonych w przepisach prawa), jak i uzależniona będzie od oceny wpływu inwestycji na środowisko i warunki życia ludzi. Każda inwestycja uwzględniać powinna zasadę minimalizacji uciążliwości środowiskowych oraz minimalizacji negatywnego wpływu na warunki życia ludności, w tym spełnianie obowiązujących norm odległościowych. Ponadto przyjmują się zasadę uwzględniania „głosu społecznego” w procedurach związanych z posadowieniem odnawialnych źródeł energii powyżej 500 kW (partycypacja społeczna).

5.8. ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Dopuszcza się lokalizacje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z uwzględnieniem przepisów odrębnych, w tym zakazów i ograniczeń obowiązujących dla poszczególnych form ochrony.

Lokalizowanie i funkcjonowanie obiektów kwalifikujących się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko powinno odbywać się przy zapewnieniu takiego ich usytuowania oraz z zastosowaniem takich rozwiązań technicznych, technologicznych lub organizacyjnych, które zapewnią nierozprzestrzenianie się czynników uciążliwych na okoliczne tereny zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi (w szczególności mieszkalnej, mieszkalno-usługowej zamieszkania zbiorowego, przeznaczonej na pobyt dzieci i młodzieży, opieki zdrowotnej) oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, jak również brak zagrożeń, dla jakości płodów rolnych, sadowniczych lub ogrodniczych w szczególności uprawianych z docelowym przeznaczeniem do spożycia przez ludzi) na pobliskich terenach.

Ostateczna realizacja danego przedsięwzięcia uzależniona będzie od wpływu planowanej działalności na środowisko i warunki życia ludzi, który określić należy na podstawie stosownych dokumentów z zakresu ocen oddziaływania na środowisko.

5.9. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej przyjmują się zasadę racjonalnej gospodarki rolnej. Wprowadza się następujące ustalenia i rekomendacje:

- minimalizacja przeznaczenia na cele nierolnicze terenów o najwyższej przydatności rolniczej, tj. gruntów chronionych klas bonitacyjnych,
- przeciwdziałanie nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej oraz nadmiernemu stosowaniu środków ochrony roślin i nawozów, a także ochrona przed niewłaściwą agrotechniką,
- utrzymanie we właściwym stanie technicznym systemów melioracyjnych,
- na łąkach i pastwiskach prowadzenie ich użytkowania poprzez koszenie, nawożenie i wypas,
- przeciwdziałanie erozji gleb, poprzez właściwą gospodarkę rolną i wprowadzanie zieleni śródpolnej na terenach potencjalnie erodowanych.

W stosunku do gruntów rolnych klasy bonitacyjnej I-III obowiązują przepisy dotyczące ochrony zasobów glebowych przed zmianą sposobu użytkowania, stosownie do zapisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W odniesieniu do leśnej przestrzeni produkcyjnej zakłada się podtrzymanie ekologicznej funkcji lasów oraz racjonalną gospodarkę leśną. Wprowadza się następujące ustalenia i rekomendacje:

- zrównoważone kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej poprzez racjonalne wykorzystanie gospodarcze lasów do tego predysponowanych (bilansowanie zrębów z odnowieniami),

- minimalizacji przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
- dolesienia nieużytków lub terenów nieprzydatnych rolniczo,
- ochrona lasów ważnych dla funkcjonowania systemu przyrodniczego gminy, tzn. wchodzących w skład ponadlokalnych korytarzy ekologicznych (ograniczenie ewentualnej wycinki tylko do inwestycji celu publicznego lub w przypadku uzasadnionego interesu publicznego i społecznego).

Lasy są prawnie chronione przed likwidacją. Zmiana przeznaczenia lasów na cele nieleśne wymaga zgody na odlesienie, w myśl ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Ewentualne odstępstwa od zaniechania wycinki drzewostanu leśnego powinny być poparte wyższym interesem publicznym lub koniecznością rozwoju gospodarczego Gminy, przy czym nie mogą one powodować znaczącego pogorszenia stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego, w myśl zasady rozwoju zrównoważonego. Ponadto część lasów w obrębie obszaru Gminy posiada status lasów ochronnych, w rozumieniu ustawy z dnia 28 września o lasach. Dla lasów ochronnych obowiązują przepisy prawa dotyczące ich ochrony oraz możliwych zasad ich zagospodarowania, w myśl ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

5.10. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

W odniesieniu do obszarów zdegradowanych i obszarach rewitalizacji przyjmuje się następujące, generalne cele i zasady:

- jako zadania priorytetowe dla kształtowania zagospodarowania przestrzennego wskazuje się:
 - poprawa jakości przestrzeni publicznej,
 - modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej,
 - budowa, remont lub modernizacja ciągów komunikacyjnych (dróg, chodników, ciągów pieszo-jezdnych),
 - poprawa warunków zamieszkania,
 - poprawa estetyki zainwestowania,
 - modernizacje, w tym termomodernizacje budynków,
 - rozbudowa infrastruktury technicznej,
 - rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- jako zadania pośrednie, wpływające na jakość życia wskazuje się:
 - aktywizację gospodarczą, w tym aktywizacja zawodowa mieszkańców i zmniejszenie poziomu ubóstwa,
 - rozwój potencjału społecznego, w tym wspieranie osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie,
 - rozwój aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.

Według ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji Rada Gminy wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

Na obszarze gminy wciąż aktualne jest zagadnienie **przekształceń i rehabilitacji** zabudowy (występującej w rozproszeniu w różnych miejscach gminy). W znacznym stopniu skuteczność rehabilitacji zabudowy jest uzależniona od znalezienia inwestorów, którzy mogliby zagospodarować tereny na cele działalności gospodarczej rolniczej lub nierolniczej. Przekształceń i rehabilitacji wymagają zarówno zabudowania gospodarcze, jak i obiekty zabudowy mieszkaniowej o dysharmonijnych formach architektury takich jak: gabaryty, bryły, kształty dachów, czy kolorystyka.

Proces **rekultywacji** związany będzie przede wszystkim z działalnością wydobywczą złóż. W trakcie eksploatacji powstają liczne wyrobiska, hałdy itp., a tym samym, po zakończeniu wydobywania, konieczna staje się rekultywacja terenów poeksploatacyjnych w celu złagodzenia przeobrażeń spowodowanych eksploatacją. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych powinna być realizowana w oparciu o kierunek i opracowany projekt rekultywacji.

Na obszarze gminy nie występują obszary wymagające **remediacji**.

6 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszary strategicznej interwencji (OSI) są określone w strategiach rozwoju jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, przestrzennych lub powiązaniach funkcjonalnych decydujących o występowaniu barier rozwoju lub możliwych do wykorzystania potencjałów rozwojowych.

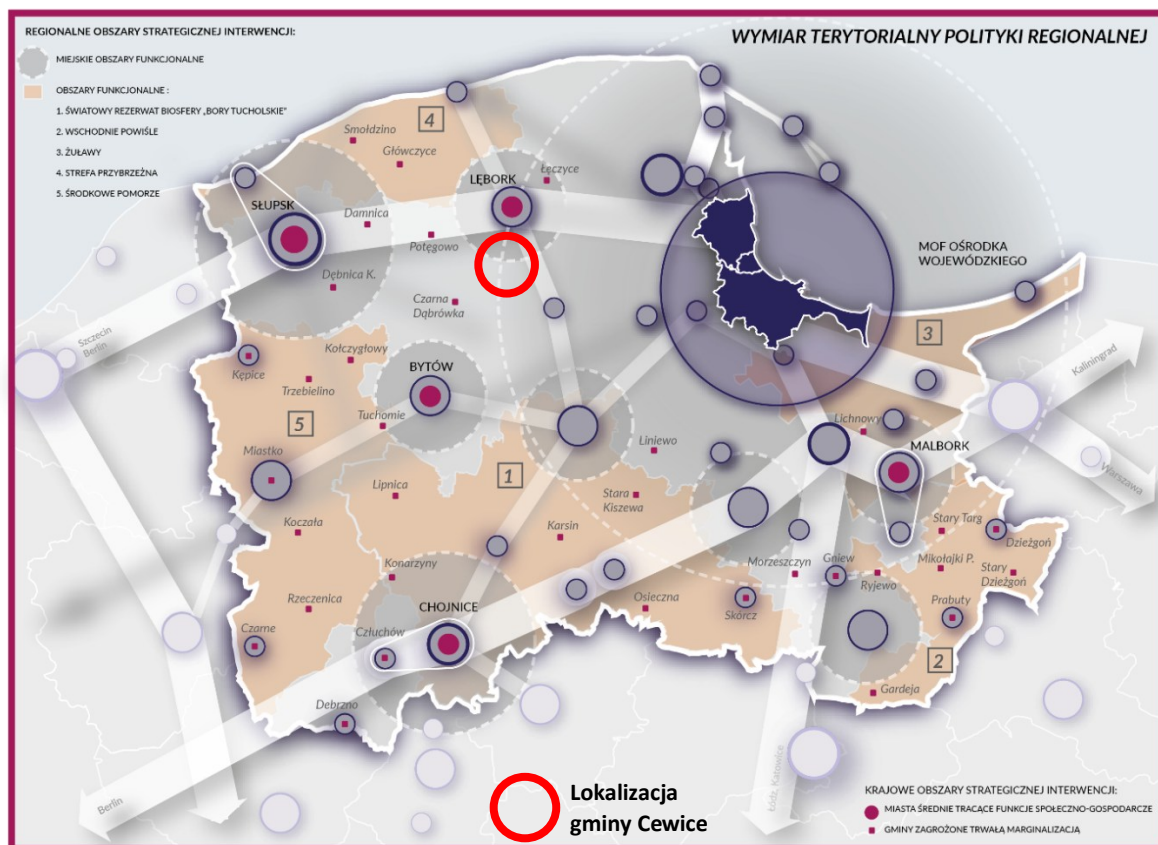
6.1. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

W obowiązującej „Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030” zidentyfikowano następujące obszary składające się na strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa:

- Miejskie Obszary Funkcyjne: MOF Ośrodka Wojewódzkiego; MOF Słupsk-Ustka; MOF Bytowa; MOF Malbork-Sztum; MOF Kwidzyna; MOF Kościerzyny; MOF Lęborka; MOF Starogardu Gdańskiego; MOF Chojnice-Człuchów;
- Obszary Funkcyjne: Światowy Rezerwat Biosfery „Bory Tucholskie”; Wschodnie Powiśle; Żuławy; Strefa Przybrzeżna; Środkowe Pomorze.

Ponadto dokonano hierarchizacji policentrycznej sieci ośrodków osadniczych, w tym ich obszarów funkcjonalnych (miejskich wraz z obszarami wiejskimi w strefach bezpośredniego oddziaływania miast), wskazano ponadregionalne pasma rozwojowe związane w szczególności z przebiegiem Sieci Transeuropejskich oraz zidentyfikowano tzw. strefy wielofunkcyjne województwa.

Gmina Cewice położona jest poza zasięgiem miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF) oraz obszarów (stref) funkcjonalnych (ryc. poniżej).



Ryc. 2 Gmina Cewice w odniesieniu do regionalnych obszarów strategicznej interwencji w województwie pomorskim
 Materiał źródłowy: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, 2021.

Wskazuje się jednocześnie, że gmina Cewice znajduje się w bezpośrednim położeniu MOF Lęborka, który w ujęciu krajowym OSI zdefiniowany jest jako *miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze*.

Wsparcie ww. ośrodków obejmuje działania wzmacniające pozytywny wpływ MOF na region, koncentrując się na odbudowie bazy gospodarczej oraz ich roli jako centrów aktywności społecznej i gospodarczej. Zakres interwencji będzie dostosowany do specyfiki miast, uwzględniając ich wielkość oraz funkcje społeczne, gospodarcze i administracyjne. Dodatkowo, Lębork znajduje się w kaszubskim pasmie rozwojowym związanym z przebiegiem infrastruktury regionalnego korytarza transportowego, obejmującego elementy układu drogowo-kolejowego Łeba-Lębork-Kościerzyna-Chojnice, co znacząco może wpływać na poprawę dostępności transportowej w gminie Cewice.

6.2. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY

Nie ustala się obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla gminy. **Obszarem działań rozwojowych i podejmowania wysiłków w celu rozwoju społeczno-gospodarczego jest cały obszar gminy Cewice**, w granicach administracyjnych.

7 SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

7.1. WDRAŻANIE STRATEGII

Zdefiniowane kierunki działań i działania realizowane będą **poprzez świadome kształtowanie polityki władz gminy**, w tym:

- podejmowanie działań inwestycyjnych,
- podejmowanie działań aktywizujących poszczególne podmioty publiczne, w tym jednostki organizacyjne i instytucje oraz podmioty prywatne, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje i stowarzyszenia,
- podejmowanie działań promocyjnych,
- podejmowanie dalszych działań planistycznych i strategicznych,
- podejmowanie działań w zakresie ochrony i promocji materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Poszczególne działania podejmowane będą **realizowane w różnych zakresach czasowych**, od trwających kilka miesięcy do zadań wieloletnich. Niektóre z nich stanowią będą działania jednostkowe (jednorazowe), inne działania ciągłe lub cykliczne.

Wdrażanie Strategii będzie odbywać się przy **wykorzystaniu zróżnicowanych instrumentów** obejmujących:

- instrumenty wdrożeniowe, m.in. projekty, procedury, programy, a także strategie sektorowe,
- instrumenty organizacyjno-zarządcze, m.in. regulaminy, zarządzenia, a także statuty,
- instrumenty finansowe, m.in. wieloletnie prognozy finansowe, budżet Gminy, budżety jednostek podległych lub pomocniczych, budżety zadaniowe, budżety obywatelskie, fundusze kierowane, a także, co kluczowe z punktu widzenia możliwości finansowania, fundusze zewnętrzne (w tym europejskie),
- instrumenty prawne, m.in. uchwały, w tym akty prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- instrumenty planistyczne – akty planowania przestrzennego, zapewniające udział mieszkańców w procesie ich opracowania,
- instrumenty społeczne, m.in. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe (w tym profile w mediach społecznościowych), a także system informacji przestrzennej,
- instrumenty kadrowe, m.in. oparte o kadrę kierowniczą i liderów projektów, a także możliwość kreacji koordynatorów programów i projektów, doskonalenia kadr, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk,
- instrumenty kontrolne – m.in. raportowanie, monitoring, a także kontrola jakości/skuteczności.

Strategia Rozwoju wskazuje zarówno działania należące do wyłącznej kompetencji gminy, realizowane przez Urząd i jednostki podległe lub pomocnicze, jak i działania skierowane do społeczności lokalnej i wszystkich podmiotów działających na terenie gminy lub pozostających z nią w relacji. Strategia Rozwoju pełni rolę planu generalnego postępowania władz samorządowych we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi. Wskazuje się **trzy zasadnicze grupy zaangażowane w proces wdrażania** Strategii:

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, Urząd Gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, gminy sąsiednie i należące do obszaru funkcjonalnego,
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.,
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Odpowiedzialność za realizację Strategii spoczywać będzie na:

- Wójt Gminy Cewice jako organowi wykonawczemu gminy – stymulowanie, koordynacja i nadzór działań, mobilizacja i integrowanie zasobów, w tym kadrowych,
- Radzie Gminy Cewice jako organowi uchwałodawczemu – przyjęcie Strategii oraz ewentualnych aktualizacji, podejmowanie uchwał przyczyniających się do wdrażania ustaleń Strategii (np. akty planowania przestrzennego),
- Urzędzie Gminy w Cewicach jako organowi wdrażającemu – implementacja zdefiniowanych w dokumencie celów i działaniach rozwojowych, promocja przyjętej wizji rozwoju, realizacja i koordynacja poszczególnych działań, tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, współpraca i koordynacja przepływu informacji przy wdrażaniu poszczególnych działań z innymi podmiotami i interesariuszami, poszukiwanie źródeł finansowania, gromadzenie danych i raportowanie realizowanych zadań.

Biorąc pod uwagę, że efektywność wdrażania założeń rozwojowych związana jest ze skalą aktywności i zintegrowania poszczególnych środowisk i interesariuszy, w celu zapewnienia skuteczność podejmowany działań zakłada się następujące **zasady współpracy**:

- partycypacja i partnerstwo – współpraca i równorzędne traktowanie, z zachowaniem suwerenności poszczególnych podmiotów, z założeniem dążenia do wzajemnego zrozumienia,
- otwartość na kreatywność i innowacyjność – otwarcie na nowe pomysły i idee,
- transparentność – przejrzystość działań, podejmowanie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- determinacja – konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych celów rozwojowych,
- elastyczność – możliwość szybkiego reagowania na zachodzące zmiany, poprzez modyfikację ustaleń Strategii i dostosowanie do nowych okoliczności (w przypadku ich wystąpienia).

Dla poszczególnych celów i kierunków działań wskazuje się **ramy realizacyjno-organizacyjne**:

Tab. 6 Ramy realizacyjno-organizacyjne dla 1 celu strategicznego i jego kierunków działań

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
1.1.	Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej	1.1.1.	Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej	Gmina Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci
		1.1.2.	Rozwój infrastruktury wodociągowej	Gmina Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci
		1.1.3.	Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, w szczególności z uwzględnieniem rozwiązań niebiesko-zielonej infrastruktury	Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci
		1.1.4.	Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz	Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci
		1.1.5.	Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej	Gestor sieci	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Gestor sieci
		1.1.6.	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gmina Podmioty prywatne Mieszkańcy	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina Województwo
		1.1.7.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną	Gmina Gestorzy sieci	Podmioty prywatne Inwestorzy	Gmina Gestorzy sieci
1.2.	Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości	1.2.1.	Poprawa jakości przestrzeni publicznej i ogólnodostępnej	Gmina Mieszkańcy	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina
		1.2.2.	Zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania obiektów i kompleksów wojskowych oraz	Ministerstwo Obrony Narodowej (MON)	Ministerstwo Obrony Narodowej (MON)	Ministerstwo Obrony Narodowej (MON)

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
			sprawną realizacją inwestycji obronnych			
		1.2.3.	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Gmina Służby porządkowe Organizacje pozarządowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Służby porządkowe Organizacje pozarządowe
		1.2.4.	Poprawa warunków zamieszkania w budownictwie komunalnym	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina
		1.2.5.	Wspieranie estetyki zainwestowania w budownictwie prywatnym	Gmina Mieszkańcy	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina
1.3.	Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	1.3.1.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze, w świetle idei turystyki zrównoważonej	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
		1.3.2.	Wzrost zasobności bazy turystycznej i okołoturystycznej	Gmina Podmioty prywatne	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina
		1.3.3.	Organizacja i promocja imprez i wydarzeń sportowych, turystycznych i kulturalnych	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy Instytucje oświaty	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
1.4.	Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu	1.4.1.	Aktywizacja zawodowa mieszkańców	WUP/PUP	Gmina Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy PARP Organizacje pozarządowe	WUP/ PUP Gmina
		1.4.2.	Rozwój sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Podmioty prywatne	Gmina Podmioty publiczne Mieszkańcy PARP	Gmina
		1.4.3.	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Inwestorzy	Gmina
		1.4.4.	Tworzenie spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych	Gmina Organizacje pozarządowe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Inwestorzy WUP/PUP	Gmina WUP/PUP
1.5.	Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	1.5.1.	Rozwój i unowocześnienie gospodarstw rolnych	Właściciele gospodarstw rolnych	ODR ARiMR Rolnicy	ODR ARiMR
		1.5.2.	Wzrost znaczenia lokalnych produktów rolniczych	Właściciele gospodarstw rolnych	ODR ARiMR Rolnicy	ODR ARiMR
		1.5.3.	Wspieranie i promocja działalności sektora spożywczego, przetwórczego i rolnego	Właściciele gospodarstw rolnych	ODR ARiMR Rolnicy	ODR ARiMR

Tab. 7 Ramy realizacyjno-organizacyjne dla 2 celu strategicznego i jego kierunków działań

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
2.1.	Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych	2.1.1.	Wspieranie działalności instytucji kultury	Gmina	Instytucje kultury	Gmina
		2.1.2.	Rozwój usług społecznych.	Gmina	Mieszkańcy Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Gmina
		2.1.3.	Wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń związanych z kulturą i twórczością regionalną (kół gospodyń wiejskich, twórców lub innych)	Gmina Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Gmina Organizacje pozarządowe
		2.1.4.	Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci, młodzieży lub dorosłych	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
		2.1.5.	Organizacja i promocja cyklicznych lub okazjonalnych wydarzeń i imprez kulturalnych	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
		2.1.6.	Utrwalanie i upowszechnianie kultury i twórczości kaszubskiej	Gmina Instytucje kultury	Mieszkańcy Instytucje kultury	Gmina Instytucje kultury
		2.1.7.	Wzmocnienie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja i udostępnianie zbiorów i zasobów archiwalnych)	Gmina Instytucje kultury	Mieszkańcy	Gmina Instytucje kultury
		2.1.8.	Udział i wspieranie udziału w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeniach kulturalnych i promocyjnych	Gmina Instytucje kultury	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe
		2.1.9.	Współpraca z innymi regionami w Polsce i na świecie, w celu wspierania interakcji pomiędzy tradycjami i kulturami	Gmina Organizacje pozarządowe	Pozostałe Gminy Powiaty Województwa Kraje zagraniczne	Gmina Organizacje pozarządowe
		2.1.10	Przygotowywanie i wydawanie publikacji poświęconych dziedzictwu kulturowemu	Gmina Instytucje kultury Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy	Gmina Organizacje pozarządowe
2.2.	Poprawa jakości kształcenia i edukacji	2.2.1.	Utworzenie placówek opieki dla najmłodszych	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Instytucje oświatowe	Gmina
		2.2.2.	Rozbudowa, modernizacja i wyposażenie placówek oświatowych, kulturalnych i bibliotek	Gmina Instytucje oświaty Instytucje kultury	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Instytucje oświaty Instytucje kultury
		2.2.3.	Rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego placówek oświatowych	Gmina Powiat	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Instytucje oświaty	Gmina
		2.2.4.	Tworzenie nowych, modernizacja oraz wyposażenie świetlic wiejskich	Gmina	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina
		2.2.5.	Rozwój potencjału dydaktycznego	Gmina Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje oświaty
		2.2.6.	Wzmocnienie kompetencji podstawowych z zakresu informatyzacji, przedsiębiorczości, nauki języków obcych oraz postaw społeczno-obywatelskich	Gmina	Instytucje oświaty Organizacje pozarządowe	Gmina
		2.2.7.	Wsparcie rozwoju osób szczególnie uzdolnionych poprzez organizację konkursów lub zajęć dodatkowych	Gmina Instytucje oświaty	Organizacje pozarządowe Instytucje kultury	Gmina Instytucje oświaty

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
		2.2.8.	Wsparcie edukacji specjalistycznej, w tym dla osób o specjalnych potrzebach terapeutycznych lub z niepełnosprawnością	Instytucje oświaty	Gmina Powiat Podmioty publiczne Podmioty prywatne GOPS	Instytucje oświaty Gmina Powiat
		2.2.9	Podniesienie poziomu zaangażowania rodziców w proces edukacyjno-wychowawczy	Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje oświaty
		2.2.10	Inicjowanie i wspieranie działalności w zakresie organizacji i udoskonalania zajęć, wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć dydaktycznych i sportowych	Gmina Powiat Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje kultury	Instytucje oświaty Gmina Powiat
2.3.	Ograniczenie problemów społecznych	2.3.1.	Wsparcie działań instytucji opieki społecznej	Gmina	Instytucje opieki społecznej	Gmina
		2.3.2.	Spójne oraz kompleksowe wspieranie rodzin	Instytucje opieki społecznej	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Gmina Instytucje opieki społecznej
		2.3.3.	Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez m.in. rozwój infrastruktury sportowej, miejsc aktywnego wypoczynku, tworzenie miejsc i zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych	Instytucje opieki społecznej Instytucje oświaty	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Gmina Instytucje opieki społecznej
		2.3.4.	Identyfikacja działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, w tym promocja profilaktyki i edukacji wśród dzieci i młodzieży	Instytucje opieki społecznej	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje oświaty Służby porządkowe	Gmina Instytucje opieki społecznej
		2.3.5.	Aktywizacja osób starszych i rozwój systemu opieki senioralnej	Instytucje opieki społecznej	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje kultury	Gmina Instytucje opieki społecznej
		2.3.6.	Pomoc osobom z niepełnosprawnością, w tym likwidacja barier architektonicznych, promowanie zatrudnienia i pomoc doraźna	Instytucje opieki społecznej	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje opieki społecznej
		2.3.7.	Wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy społecznej, w tym promocja i wspieranie idei wolontariatu	Gmina	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje opieki społecznej	Gmina
		2.3.8.	Wspieranie organizacji społecznych i stowarzyszeń prowadzących działania na rzecz utrzymania i wzrostu poczucia bezpieczeństwa	Gmina	Organizacje pozarządowe Służby porządkowe	Gmina
2.4.	Rozwój kapitału społecznego i wzrostu integracji społecznej	2.4.1.	Wspieranie inicjatyw obywatelskich oraz działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich	Gmina	Organizacje pozarządowe Instytucje oświaty Instytucje kultury Mieszkańcy	Gmina
		2.4.2.	Zwiększenie poziomu partycypacji mieszkańców w zarządzaniu Gminą	Gmina	Mieszkańcy	Gmina
		2.4.3.	Rozwój kompetencji osób dorosłych	Gmina	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Gmina
		2.4.4.	Tworzenie warunków do rozwoju osobistego i edukacji przez całe życie	Gmina Instytucje kultury Instytucje oświaty Organizacja pozarządowe	Mieszkańcy	Gmina

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
2.5.	Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia	2.5.1.	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Instytucje ochrony zdrowia	Gmina
		2.5.2.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności leczenia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych, rehabilitacji oraz leczenia uzależnień	Instytucje ochrony zdrowia Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Instytucje ochrony zdrowia Gmina
		2.5.3.	Poprawa jakości i dostępności i wspieranie rozwoju różnych form usług zdrowotnych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych	Instytucje ochrony zdrowia Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Instytucje ochrony zdrowia Gmina
		2.5.4.	Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia	Instytucje ochrony zdrowia Gmina Instytucje oświaty	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Instytucje ochrony zdrowia Gmina Instytucje oświaty
		2.5.5.	Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców	Gmina Instytucje oświaty	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe	Gmina Instytucje oświaty

Tab. 8 Ramy realizacyjno-organizacyjne dla 3 celu strategicznego i jego kierunków działań

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
3.1.	Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych	3.1.1.	Poprawa jakości i dostępności układu komunikacyjnego	ZDW ZDP Gmina	Podmioty prywatne	ZDW ZDP Gmina
		3.1.2.	Modernizacja dróg transportu rolniczego	Gmina	Podmioty prywatne	Gmina
		3.1.3.	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Gmina	Służby porządkowe	Gmina
		3.1.4.	Budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, poboczy, parkingów, ścieżek rowerowych i innej infrastruktury towarzyszącej)	ZDW ZDP Gmina	Podmioty prywatne	ZDW ZDP Gmina
		3.1.5.	Rozwój infrastruktury rowerowej (w tym dróg rowerowych)	Gmina ZDW Powiat	ZDW ZDP Podmioty prywatne	Gmina ZDW
		3.1.6.	Zwiększenie dostępu do usług komunikacji zbiorowej	Gmina Powiat ZDW	Podmioty prywatne	Gmina Powiat ZDW
		3.1.7.	Budowa infrastruktury do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych	Gmina	Podmioty prywatne	Gmina
3.2.	Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych	3.2.1.	Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu	Gmina Gestor sieci	Podmioty prywatne	Gmina Gestor sieci
		3.2.2.	Zwiększenie dostępności mobilnych sieci komórkowych	Gestor sieci	Podmioty prywatne	Gestor sieci
		3.2.3.	Rozwój e-usług publicznych oraz dostępności i jakości e-urzędu	Gmina	Podmioty prywatne	Gmina
		3.2.4.	Wspieranie wykorzystania i rozwoju technologii cyfrowych w działalności gospodarczej	Przedsiębiorcy	Gmina Podmioty prywatne	Gmina
		3.2.5.	Popularyzacja metod i możliwości wykorzystania Internetu, zwłaszcza wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym	Gmina	Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
3.3.	Współpraca i promocja	3.3.1.	Tworzenie kompleksowej oferty turystycznej, w oparciu o zasoby materialne (infrastruktura, dziedzictwo kulturowe)	Gmina	Instytucje kultury	Gmina
		3.3.2.	Stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej	Gmina	Przedsiębiorcy	Gmina
		3.3.3.	Doskonalenie wykorzystania mediów społecznościowych w działaniach informacyjnych, promocyjnych i w dialogu ze społeczeństwem	Gmina	--	Gmina
		3.3.4.	Upowszechnienie informacji o gminie jako atrakcyjnym miejscu wypoczynku i inwestycji	Gmina	Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje kultury	Gmina
		3.3.5.	Współpraca z jednostkami publicznymi	Gmina	Inne gminy lub organizacje Powiat Województwo	Gmina
		3.3.6.	Współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami funkcjonującymi na terenie gminy lub działającymi na rzecz gminy i regionu.	Gmina Stowarzyszenia Organizacje	Gmina Stowarzyszenia Organizacje Mieszkańcy Instytucje kultury Przedsiębiorcy Inne	Gmina Stowarzyszenia Organizacje
		3.3.7.	Współpraca gminy w ramach lokalnej grupy działania (LGD), w tym w zakresie realizacji celów i założeń strategicznych działań rozwojowych (m.in. przedsiębiorczości, integracji społecznej, wsparcia mieszkańców, modernizacji i popularyzacji zabytków, wsparcia kultury, budowy i modernizacji infrastruktury oraz innych związanych z działalnością LGD)	Gmina LGD	Gmina LGD Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Instytucje kultury Przedsiębiorcy Inne	Gmina LGD
		3.3.8.	Zawiązanie współpracy partnerstwa (gminy partnerskie) w celu wymiany kulturalnej, gospodarczej i informacyjnej	Gmina	Pozostałe gminy	Gmina

Tab. 9 Ramy realizacyjno-organizacyjne dla 4 celu strategicznego i jego kierunków działań

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
4.1	Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna	4.1.1.	Dążenie do zwartości zabudowy	Gmina Inwestorzy	Mieszkańcy	Gmina
		4.1.2.	Opracowywanie lub zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Gmina	Pracownie Urbanistyczne Mieszkańcy Inwestorzy	Gmina
		4.1.3.	Opracowanie planu ogólnego gminy	Gmina	Pracownie Urbanistyczne Mieszkańcy Inwestorzy	Gmina
		4.1.4.	Uświadamianie społeczności lokalnej w zakresie istoty i znaczenia racjonalnego planowania przestrzennego	Gmina	Organizacje pozarządowe	Gmina
		4.1.5.	Pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych, poprzez wykup oraz zmianę przeznaczenia na potrzeby funkcjonowania strefy aktywizacji gospodarczej	Gmina Inwestorzy	Przedsiębiorcy	Gmina

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
4.2.	Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa	4.2.1.	Wspieranie prac konserwatorskich, w tym restauratorskich, renowacyjnych i rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków)	Wojewódzki Konserwator Zabytków	Gmina Instytucje kultury Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Wojewódzki Konserwator Zabytków
		4.2.2.	Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji, w tym kulturalnych, turystycznych i społecznych	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina Instytucje kultury Inwestorzy Wojewódzki Konserwator Zabytków	Gmina Wojewódzki Konserwator Zabytków
		4.2.3.	Powiększanie zasobów dziedzictwa kulturowego	Wojewódzki Konserwator Zabytków Gmina	Instytucje kultury	Wojewódzki Konserwator Zabytków Gmina
		4.2.4.	Ochrona obiektów sakralnych	Instytucje kościelne	Wojewódzki Konserwator Zabytków Gmina	Gmina
		4.2.5.	Ochrona udokumentowanych stanowisk archeologicznych	Wojewódzki Konserwator Zabytków	Gmina	Gmina Wojewódzki Konserwator Zabytków
4.3.	Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska	4.3.1.	Ustanowienie nowego lub powiększenie parku krajobrazowego	Sejmik Województwa GDOŚ/RDOŚ Gmina/Jednostki podległe	Gmina	Sejmik Województwa GDOŚ/RDOŚ Gmina/Jednostki podległe
		4.3.2.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	GDOŚ/RDOŚ Gmina/Jednostki podległe	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	GDOŚ/RDOŚ Gmina
		4.3.3.	Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi	Nadleśnictwa	Gmina Podmioty prywatne	Gmina Nadleśnictwa
		4.3.4.	Racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych i powierzchniowych	Podmioty publiczne Podmioty prywatne	Gmina PGW Wody Polskie	Gmina PGW Wody Polskie
		4.3.5.	Ochrona i zachowanie gleb	Gmina	Marszałek województwa Mieszkańcy	Gmina
		4.3.6.	Racjonalne wykorzystanie zasobów surowcowych.	Gmina	Urzędy Górnicze	PIG
4.4.	Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym	4.4.1.	Wdrażanie rozwoju niskoemisyjnego	Gmina	Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy Gestorzy sieci	Gmina Gestorzy sieci
		4.4.2.	Rozwój systemu gospodarki odpadami	Gmina	Związki komunalne Podmioty publiczne Podmioty prywatne Mieszkańcy	Gmina
		4.4.3.	Zapewnienie dobrego stanu wód	Gmina PIOŚ/WIOŚ PGW WP Właściciele gospodarstw rolnych	PSSE/WSSE Służby porządkowe	Gmina PGW WP PIOŚ/WIOŚ
		4.4.4.	Rekultywacja gruntów i zdegradowanych gleb	Przedsiębiorcy Właściciele gospodarstw rolnych	Gmina Urzędy Górnicze	Gmina PIG
		4.4.5.	Ograniczenie uciążliwości akustycznych	ZDW ZDP	-	ZDW ZDP
		4.4.6.	Monitoring zanieczyszczeń środowiska i wdrożenie mechanizmów i narzędzi ograniczających działalność wpływającą na zanieczyszczanie	PIOŚ/WIOŚ	PSSE/WSSE	PIOŚ/WIOŚ

CEL OPERACYJNY		KIERUNEK DZIAŁAŃ		PODMIOT ODPOWIEDZIALNY ZA REALIZACJĘ	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	PODMIOT MONITORUJĄCY
		4.4.7.	Ochrona przed podtopieniami, suszą i deficytem wody	PGW Wody Polskie Podmioty publiczne Podmioty prywatne	PGW Wody Polskie Gmina Mieszkańcy	PGW Wody Polskie Gmina
		4.4.8.	Realizacja automatycznej stacji meteorologicznej, umożliwiającą wgląd na aktualną sytuację pogodową	Gmina	Gmina	Gmina
		4.4.9.	Edukacja ekologiczna mieszkańców	Gmina	Organizacje pozarządowe Mieszkańcy Przedsiębiorcy	Gmina

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

7.2. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitoring i ewaluacja Strategii rozwoju to dwa niezależne procesy, choć pozostające ze sobą w ścisłym związku. Realizacja badania bieżącego (monitoring) i oceny końcowej rezultatów (ewaluacja) są warunkiem koniecznym do tego, aby Strategia mogła być realizowana w sposób konsekwentny i zgodnie z przyjętymi założeniami. Monitoring i ewaluacja będą stanowić procesy niezbędne dla śledzenia postępów we wdrażaniu i osiąganiu celów w zakresie realizacji obranej wizji rozwoju. Będą one także konieczne do podjęcia działań dotyczących dalszej przyszłości Gminy. Wskazane jest, aby aktualizacja dokumentu nastąpiła przed końcem okresu obowiązywania niniejszej Strategii Rozwoju Gminy. Monitoring i ewaluacja wymagają uprzedniego zorganizowania. W tym celu wskazana jest współpraca i koordynacja poszczególnych wydziałów lokalnej administracji.

Monitoring obejmować będzie bieżące gromadzenie danych oraz analizowanie przebiegu realizacji działań i zadań, z jednoczesną możliwością podjęcia ewentualnych przedsięwzięć korygujących. Korekty można przeprowadzić, jeśli zajdzie taka potrzeba, ponieważ proces wdrażania ustaleń strategii będzie w dalszym ciągu trwał. Wskazana jest koordynacja realizacji przyjętych założeń poprzez monitorowanie efektywności działań co najmniej raz w roku, poczynwszy od dnia jego uchwalenia. Monitorowanie wdrażania założeń przyczyni się do:

- określenia stopnia realizacji przyjętych działań,
- określenia stopnia wykonania założonych celów,
- oceny poziomu rozbieżności między stanem założonym a stanem wykonania założeń programu,
- rozpoznania przyczyn zaistniałych rozbieżności,
- stworzenia obszernej bazy zawierającej informację o uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych i przestrzennych Gminy,
- określenia skuteczności podejmowanych działań.

Ewaluacja obejmować będzie zebranie informacji, z wykorzystaniem danych gromadzonych w trakcie monitoringu, które umożliwią końcową ocenę oraz weryfikację procesu wdrażania strategii. Tym samym zmierzone i ocenione zostaną efekty założone do osiągnięcia – poszczególne cele operacyjne i przypisane im zadania. Rezultaty powinny być wyrażone zarówno w postaci ilościowej (wskaźniki), jak i jakościowej (rezultaty „miękkie”). Wyniki przeprowadzonej oceny stanowić będą bazę dla strategii na kolejne lata. Ewaluacja bazować będzie na:

- ocenie postępów we wdrażaniu założeń Strategii Rozwoju Gminy, w tym przygotowanie raportu,
- aktualizacji listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w kolejnych latach,
- aktualizacji celów i kierunków działań.

Sugerowane wskaźniki monitoringu i ewaluacji zaprezentowano w rozdz. 3. Przeprowadzenie procesów monitoringu i ewaluacji wiąże się ze znacznym zaangażowaniem zasobów ludzkich i środków

finansowych. W procesie ewaluacji powinni zostać włączeni wszyscy Interesariusze. Jest to najskuteczniejsza metoda oceniania efektywności działań określonych w Strategii.

7.3. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Dokumenty wykonawcze względem Strategii Rozwoju Gminy stanowią obowiązkowe lub fakultatywne plany, programy i strategie sektorowe. W odniesieniu do gminy Cewice, biorąc pod uwagę aktualność i spójność zapisów obowiązujących dotychczas dokumentów gminnych, w kontekście zapisów niniejszej Strategii, wskazuje się następujące wytyczne dla ich sporządzenia lub aktualizacji (zmiany):

Tab. 10 Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych względem Strategii

OBSZAR TEMATYCZNY	DOKUMENT WYKONAWCZY (POZIOM GMINNY)	WYTYCZNE
Planowanie przestrzenne	Plan ogólny gminy	Zachowanie spójności celów i kierunków działań, zwłaszcza w wymiarze przestrzennym. Kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	
	Miejscowe plany rewitalizacji	
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, z uwzględnieniem zapisów Strategii.
	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	
Gospodarka komunalna	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Zapewnienie spójności z zapisami Strategii, w szczególności w odniesieniu do celów związanych z rozwojem infrastruktury komunalnej i technicznej.
	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy	
	Wieloletni plan inwestycyjny	
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminna ewidencja zabytków	Opracowanie i ewentualne zwiększenie bazy obszarów lub obiektów wpisanych do ewidencji zabytków.
	Gminny program opieki nad zabytkami	Potrzeba aktualizacji cyklicznej lub aktualizacji w przypadku ustanowienia nowych obszarów lub obiektów zabytkowych.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program ochrony środowiska	Potrzeba kompleksowej aktualizacji, zwłaszcza w odniesieniu do zmieniających się celów środowiskowych, w tym polityki energetyczno-klimatycznej.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Potrzeba kompleksowej aktualizacji z uwzględnieniem celów i kierunków działań wskazanych w Strategii.
	Program usuwania azbestu	Bieżąca aktualizacja, niezależna od zapisów Strategii.
	Plan adaptacji do zmian klimatu	Dokument fakultatywny; sugeruje się opracowanie dokumentu w celu sprecyzowania kierunków adaptacji do postępujących zmian klimatu oraz określenia stopnia podatności i wrażliwości na poszczególne zjawiska klimatyczne.

OBSZAR TEMATYCZNY	DOKUMENT WYKONAWCZY (POZIOM GMINNY)	WYTYCZNE
Transport	Plany rozwoju sieci drogowej wraz z planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Potrzeba bieżącej aktualizacji, z uwzględnieniem celów strategicznych odnoszących się do rozbudowy i modernizacji sieci transportowej.
	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego	Aktualnie brak potrzeby opracowania.
	Plan zrównoważonej mobilności	
	Strategia rozwoju elektromobilności	
Polityka społeczna	Gminny program rewitalizacji	Potrzeba aktualizacji z uwzględnieniem celów i kierunków działań wskazanych w Strategii.
	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Zachowanie spójności celów i kierunków działań wskazanych w Strategii w przypadku aktualizacji lub opracowania dokumentów z zakresu polityki społecznej.
	Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej w rodzinie	
	Gminny program wspierania rodziny	
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Potrzeba opracowania lub aktualizacji z uwzględnieniem celów i kierunków działań wskazanych w Strategii.
	Plan urzędniowo-rolny	
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Uwzględnienie występujących w obszarze gminy zagrożeń, w tym przyrodniczych.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa Gminy	Uwzględnianie kierunków działań i działań sformułowanych w Strategii, pod warunkiem realności ich sfinansowania, w tym przy udziale środków zewnętrznych.
	Uchwały budżetowe	

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

8 RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ramy finansowe są uzależnione od zakresu przedmiotowego i czasowego podejmowanych działań, kondycji finansowej Gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych, jak również uwarunkowań zewnętrznych (niestabilna sytuacja gospodarcza wywołana pandemią COVID-19 i konfliktem zbrojnym na Ukrainie, ryzyko pogłębienia lub rozszerzenia konfliktu) i wewnętrznych (niepewna gospodarka finansowa w kraju – PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzenia, zmiany systemowe itd.).

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowi wieloletnia prognoza finansowa. W celu dokonania wieloletnich projekcji dochodów i wydatków Gminy, poddano analizie dane budżetowe z ubiegłych lat (dane GUS), w tym zakładając wzrost zbliżony do średniorocznego w latach 2014-2023, tj. wzrost o ok. 3,5 mln zł/rok, oszacowano, że dochody ogółem gminy w perspektywie ok. 30-letniej, mogłyby kształtować się następująco:

PROGNOZOWANE (HIPOTETYCZNE) DOCHODY OGÓŁEM

ROK	2025	2030	2035	2040	2045	2050
MLN ZŁ	76,2	93,7	111,2	128,7	146,2	163,7

Konsekwencją wzrostu dochodów w perspektywie ok. 30-letniej będzie stopniowy wzrost wydatków. Dążąc do stabilizacji finansowej oraz uwzględniając dane budżetowe z ubiegłych lat (dane GUS) założono, iż wydatki stanowić powinny nie więcej niż 95% dochodów gminy ogółem. W związku z czym oszacowano, że wydatki ogółem mogłyby kształtować się następująco:

PROGNOZOWANE (HIPOTETYCZNE) WYDATKI OGÓŁEM

ROK	2025	2030	2035	2040	2045	2050
MLN ZŁ	72,4	89,0	105,6	122,2	138,9	155,5

Wymiarem aktywności rozwojowej gminy są wydatki majątkowe inwestycyjne. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem gminy na przestrzeni opracowywanych lat (2014 -2023) był niejednoznaczny:

ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
%	12,8	20,7	11,0	6,0	6,7	4,7	12,1	8,2	13,2	25,1

Mając na względzie dużą zmienność wskaźnika założono, że wydatki majątkowe inwestycyjne stanowić będą ok. 12% wydatków ogółem (założono wariant uśredniony dla analizowanych lat 2014-2023). Mogłyby one zatem wynieść odpowiednio:

PROGNOZOWANE WYDATKI INWESTYCYJNE

ROK	2025	2030	2035	2040	2045	2050
MLN ZŁ	8,7	10,7	12,7	14,7	16,7	18,7

Realizacja zadań przewidzianych w Strategii Rozwoju Gminy wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, wyższych niż wskazanych w prognozowanej wersji wydatków inwestycyjnych, co może stanowić największą barierę dla samorządu, przedsiębiorców i mieszkańców.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Strategii będzie Urząd Gminy. Rolę koordynatora prac wdrażających i aktualizacyjnych będzie pełnić komórka organizacyjna Urzędu odpowiedzialna za planowanie strategiczne. Ważne jest, aby w procesie nie zabrakło różnorodnych partnerów i rozdzielenia ról pomiędzy specjalistów, partnerów społecznych i decydentów, dzięki temu Strategia nie jest wyłącznie procedurą urzędniczą, ale staje się płaszczyzną współpracy wszystkich środowisk społecznych odpowiedzialnych i zainteresowanych rozwojem gminy.



Funkcjonujący w Polsce **system finansowania** może w znaczącym stopniu wpłynąć na realizację zakładanych celów. System ten jest wielopoziomowym i zróżnicowanym mechanizmem finansowania, w którym duży nacisk kładziony jest na szeroko rozumiany rozwój gospodarczy. Założenia programowe powinny obejmować jak największą liczbę mieszkańców oraz jak największy obszar danej jednostki. Ponadto, powinny stymulować podejmowanie działań między lokalnych w ramach współpracy, która przyczynia się do ułatwienia procesu finansowania inwestycji, a także rozkłada ewentualne koszty ich utrzymania i eksploatacji.

Zapewnienie sprawnego realizowania działań przyczyniających się do osiągnięcia postawionych celów wymagać będzie pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Do finansowania poszczególnych przedsięwzięć służą **programy krajowe i regionalne**, określające obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania. Podobnie, jak w poprzednich latach (perspektywach: 2007-2013, 2014-2020), tak również w perspektywie 2021-2027 około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 pochodzą z następujących funduszy unijnych:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
- Europejski Fundusz Społeczny+;
- Fundusz Spójności;
- Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury;
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Podział środków na poszczególne programy wyróżnia się następująco³:

- **Fundusz na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility – RRF)** – celem programu jest złagodzenie gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19 oraz zapewnienie, by europejska gospodarka i społeczeństwo były bardziej zrównoważone, odporne i lepiej przygotowane na wyzwania i możliwości związane z zieloną i cyfrową transformacją. W ramach Instrumentu w Polsce został przyjęty Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), składający się z 56 inwestycji i 55 reform. Budżet całego programu (KPO): 268 mld złotych, w tym 113,28 mld złotych w postaci dotacji i 154,81 mld złotych w formie preferencyjnych pożyczek.
- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)** – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również

³ Materiał źródłowy: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>

inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Budżet całego programu: 135 mld zł, wkład UE: 111,7 mld zł.

- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)** – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Budżet całego programu: 45,9 mld zł, wkład UE: 36,6 mld zł.
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)** - następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Budżet całego Programu: 21,9 mld zł, wkład UE: 18,5 mld zł.
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)** - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Budżet całego Programu - 11,4 mld zł, wkład UE - 9,1 mld zł.
- **Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE)** – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce. Budżet programu wyniesie ok. 2,5 mld zł.
- **Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ)** – program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które będą miały na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych. Budżet całego programu: 2,7 mld zł, wkład UE: 2,4 mld zł.
- **Fundusze Europejskie dla Rybactwa** – to program, który jest kontynuacją programu „Rybactwo i Morze” realizowanego w latach 2014-2020. Będzie wspierać podmioty z sektora rybactwa. Budżet całego programu to 3,5 mld zł, wkład UE - 2,3 mld zł.
- **Wspólna Polityka Rolna na lata 2023-2027** – wsparcie przyznawane jest na podstawie dokumentu pn. „Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027” w formie tzw. płatności bezpośrednich. Obejmuje ono wsparcie dla młodych rolników oraz dofinansowanie związane z produkcją w 13 sektorach, w tym w branży pszczelarskiej i owoców i warzyw. Rolnicy mogą ponadto ubiegać się o płatności ONW, rolno-środowiskowo-klimatyczne, ekologiczne, a także premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych.
- **Programy Interreg (Europejskiej Współpracy Terytorialnej)** – w latach 2021-2027 Polska będzie uczestniczyć w 14 programach Interreg. Planowany budżet to ok. 2 mld zł. Polska będzie pełnić funkcję Instytucji Zarządzającej dla programów: Południowy Bałtyk, Polska-Słowacja, Polska-

Saksonia, Polska-Ukraina. Uczestniczyć będzie także w programach partnerów zagranicznych, a za tym w programach:

- transgranicznych: Litwa-Polska, Meklemburgia/Brandenburgia-Polska, Brandenburgia-Polska, Czechy-Polska;
 - transnarodowych: Europa Środkowa i Region Morza Bałtyckiego;
 - międzyregionalnych: INTERACT, URBACT, ESPON i Interreg Europa.
- **Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027** – program ten stanowi jedno z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa 2030. Wsparcie skupia się bowiem na sferze gospodarczej, cyfryzacji, energetyce, środowisku, transporcie oraz edukacji, rynku pracy i wykluczeniu społecznym. Do najważniejszych województwa wyzwań wymienia się m.in. wzmacnianie innowacyjności pomorskich przedsiębiorstw, wykorzystanie zaawansowanych rozwiązań cyfrowych w administracji publicznej i biznesie, zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego, a także dalszy rozwój połączeń drogowych i kolejowych. Duży nacisk zostanie położony na dążenie do neutralności klimatycznej oraz przekształcenie regionu w krajowego lidera produkcji zielonej energii i technologii ekoefektywnych. W sferze społecznej zakres planowanych działań skupia się na zwiększaniu dostępu do wysokiej jakości edukacji, poprawie warunków rozwoju zawodowego pracujących i poszukujących pracy mieszkańców Pomorza oraz wsparciu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
- Zakłada się, iż alokacja środków Unii Europejskiej będzie kształtowała się następująco w poszczególnych priorytetach Programu:
- Fundusze europejskie dla konkurencyjnego i inteligentnego Pomorza – 183,8 mln euro;
 - Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza – 342,9 mln euro;
 - Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza – 148,4 mln euro;
 - Fundusze europejskie dla lepiej połączonego Pomorza – 250,7 mln euro;
 - Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza – 477,2 mln euro;
 - Fundusze europejskie dla Pomorza bliższego obywatelom – 45,0 mln euro;
 - Priorytet pomocy technicznej (EFS+) – 20,2 mln euro;
 - Priorytet pomocy technicznej (EFRR) – 50,1 mln euro.

Ponadto występują możliwości finansowania z budżetu UE (zwanego wieloletnimi ramami finansowymi – WRF), obejmującego lata 2021–2027, oraz narzędzia służącego odbudowie gospodarki – NextGenerationEU (m.in. nowa struktura, programy finansowania, przydziały środków dla poszczególnych państw członkowskich oraz dane dotyczące wydatków i dochodów). Poniżej przedstawiono podział wybranych programów ze względu na działy⁴:

- **Dział 1: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa:**
- „Horyzont Europa” - wpływ naukowy, technologiczny, gospodarczy, środowiskowy i społeczny; wsparcie dla wszystkich form badań naukowych i innowacji.
 - InvestEU - zapewnianie UE niezbędnego finansowania długoterminowego, przyciąganie inwestycji prywatnych, wspieranie odbudowy oraz bardziej zielonej, cyfrowej i odpornej Europy;
 - Program „Cyfrowa Europa” – celem programu jest przyspieszenie ożywienia gospodarczego i pobudzenie transformacji cyfrowej w Europie;
 - Program na rzecz jednolitego rynku - wzmocnienie pozycji i ochrona konsumentów, zapewnianie bezpieczeństwa żywności, umożliwianie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w UE;

⁴ Materiał źródłowy: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes_pl#dzia-1-jednolity-rynek-innowacje-i-gospodarka-cyfrowa.

– **Dział 2: Spójność i wartości:**

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) - poprawa spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE przez korygowanie dysproporcji między regionami za pomocą programów realizowanych przez władze lokalne;
- Fundusz Spójności (FS) - zmniejsza dysproporcje gospodarcze i społeczne oraz promuje zrównoważony rozwój;
- Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności - kluczowym narzędziem NextGenerationEU, który ma pomóc UE wyjść z obecnego kryzysu silniejszą i bardziej odporną;
- Erasmus+ - wsparcie w zakresie edukacji oraz rozwoju zawodowego i osobistego, kształcenie, szkolenie, młodzież i sport;
- Kreatywna Europa - program oferujący finansowe wsparcie dla sektorów kultury i audiowizualnego;

– **Dział 3: Zasoby naturalne i środowisko:**

- Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) - wsparcie dochodu rolników w UE i środki stabilizujące rynki rolne;
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) - wsparcie finansowe na rzecz obszarów wiejskich oraz wzmocnienia unijnego sektora rolno-spożywczego i leśnego;
- Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) - przejście na zrównoważoną i odporną gospodarkę o obiegu zamkniętym, ochrona i odbudowa środowiska, zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej;
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji - wspieranie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej poprzez łagodzenie jej skutków społeczno-gospodarczych w najbardziej dotkniętych regionach;

– **Dział 4: Migracja i zarządzanie granicami:**

- Fundusz Azylu, Migracji i Integracji - wspólny europejski system azylowy, zarządzanie migracjami, solidarność;

– **Dział 5: Bezpieczeństwo i obrona;**

- Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego - bezpieczeństwo Unii, przeciwdziałanie radykalizacji postaw, walka z terroryzmem, cyberprzestępczością, zorganizowaną przestępczością, ochrona ofiar przestępstw;
- Europejski Fundusz Obronny - ma na celu wspieranie z budżetu UE opartych na współpracy projektów badawczych i rozwojowych w zakresie zdolności obronnych;

– **Dział 6: Sąsiedztwo i świat;**

- Globalny wymiar Europy: Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej - główny instrument finansowy UE, za pomocą którego UE działa na rzecz zrównoważonego rozwoju, pokoju i stabilności na całym świecie;
- Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa - w ramach WPZiB wspierane są działania na rzecz utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i wzmocniania bezpieczeństwa międzynarodowego.